

- ◆ NA POTI PROTI ŠTIRI Odstotni RASTI IN REAFIRMACIJI EKONOMSKE SUVERENOSTI

Franjo Štiblar

- ◆ DO NORMALIZACIJE RASTI MANJKA ŠE POSPEŠITEV POVPRAŠEVANJA PO STORITVAH

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

- ◆ VPLIV DAVKOV NA ODLAGANJE ODPADKOV IN EMISIJE CO₂

France Križanič

- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

495

Ljubljana, marec-april 2017

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Banka Slovenije, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekó, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
Alenka Kavkler, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, UL in EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, PF UL in EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo sofinancira ARRS.

NAROČNIKI LAHKO CELOTNO PUBLIKACIJO DOBIJO TUDI NA DOMAČI STRANI EIPF

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2017 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

NA POTI PROTI ŠTIRI ODSOTNI RASTI IN REAFIRMACIJI EKONOMSKE SUVERENOSTI 6

Franjo Štiblar

DO NORMALIZACIJE RASTI MANJKA ŠE POSPEŠITEV POVPRAŠEVANJA PO STORITVAH 19

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Do polnega zagona povpraševanja manjka le še pospešitev trošenja storitev	24
2. Velik medletni skok blagovne menjave v januarju, umiritev v februarju	27
3. Otoplitev gospodarske klime na začetku pomladi	28
4. Industrijska produkcija precej navzgor	29
5. Porast gradbeništva in tujega turističnega povpraševanja	29
6. Število brezposelnih še upada	30
7. Pričakovana rast življenjskih stroškov ne pospešuje več	31
8. Enotni stroški še naprej hitreje navzgor kot v evro območju	32
9. Fiskalni prihodki so marca precej padli, vendar kumulativno še presegajo 2016	33
10. Krediti rastejo tudi medletno	35
11. V prvih dveh mesecih 2017 plačilnobilančni presežek za četrtno večji kot lani	36

VPLIV EKOLOŠKIH DAVKOV NA ODLAGANJE ODPADKOV IN EMISIJE CO₂ 39

France Križanič

1. Uvod	40
2. Polucija, eksterne disekonomije in ekološki davki	40
3. Metodologija	42
4. Podatki	43
5. Faktorji spreminjanja količine odpadkov in emisij CO ₂	43
6. Vpliv okoljskih davkov na količino odpadkov	46
7. Primer učinkovitosti davka na odlaganje odpadkov na odlagališčih	47
8. Sklep	50
9. Literatura, viri podatkov in programska oprema	51

STATISTIČNA PRILOGA 52

NA POTI PROTI ŠTIRI ODSTOTNI RASTI IN REAFIRMACIJI EKONOMSKE SUVERENOSTI

Franjo Štiblar

6

Povzetek

V 2016 je bila 2.5% rast BDP Slovenije prenizka, saj ne zmanjšuje zaostajanja Slovenije za povprečjem EU28 in ni izkoristila razpoložljivih kapacitet. Vladna napoved o 3.6% rasti v 2017 je sprejemljiva (ugodna), ker se bliža potencialnim vsaj 4%. Tveganja zanjo so na strani povpraševanja predvsem v preslabih investicijah (nesposobnosti odgovorne službe za črpanje EU sredstev) oziroma izdatkih države (izpolnjevanju zahteve Szekelyja in drugih iz EK EU po napačno izračunani preveliki zahtevi fiskalnega navora), saj velik optimizem potrošnikov in ugodna gospodarska klima spodbujata vlečna konja potrošnja in izvoz. Na strani ponudbe je zunanje tveganje dvig cen surovin, posebno nafte, domača nevarnost pa v napačnih odločitvah pri reševanju mikro gospodarskih dilem, takšnih, ki bi nam odrekale lastno ekonomsko identiteto.

Za reafirmacijo naše ekonomske suverenosti velja graditi infrastrukturo v domačem aranžmaju, tako trdo (drugi tir, tretja os) kot mehko (Mercator, NLB, Abanka) in ohraniti gospodarske gigante, ki pomenijo tisoče delovnih mest (CIMOS). Finančnih virov je obilo (neizkoriščena bančna likvidnost preko 11 milijard €, milijardne rezerve zavarovalnic, pokojninskih skladov, poceni tuji krediti) in bodo na razpolago ob državni garanciji. Po izgubljenem desetletju so obeti za slovensko gospodarstvo zelo dobri, le izkoristiti jih je potrebno znati z boljšim upravljanjem, tako gospodarskim kot političnim, kar vključuje bolj ustrezno kadrovske politiko.

ON THE WAY TO 4% GROWTH AND REAFFIRMATION OF ECONOMIC SOVEREIGNTY

7

Summary:

In 2016, GDP growth of 2.5% was insufficient as it did not reduce Slovenia's lag to the EU average development level and did not exploit available resources. Government forecast of 3.6% growth in 2017 is better, being closer to potential 4% growth. Downside risks on the demand side are weak investment growth (depending on ability of people responsible for obtaining of EU funds) and government expenditures (fulfillment of requests by Szekely and other EC EU administrators, based on their wrong models). Large consumer optimism and excellent business climate will support expansion of consumer expenditures and exports. In supply, external downside risk is world political situation and related potential hike of prices of commodities and energy, while domestic danger lies in inappropriate corporate governance decisions.

For reaffirmation of our economic sovereignty it is necessary to build infrastructure with domestic financial arrangements, hard (second rail, third development axis) and soft (Mercator, NLB), and retaining alive large enterprises thus preserving jobs (CIMOS). There is abundance of financial resources available at the moment (unused bank liquidity of 11 billion €, reserves of pension funds and insurance companies, cheap foreign credits, which should be supported by government guarantees). After »economic lost decade« promises for Slovenian economy are very good, but to be realized they need better governance, corporate as well as political, which includes improved human resource policies at the top.

A. Prepočasna rast produkta v 2016

*V javnosti (mediji, politika) nihče ni ugotovil, da je bila v 2016 rast slovenskega BDP 2.5% nesprejemljivo prenizka, saj v razmerah pokriznega okrevanja slovenski BDP še ne dosega v preteklosti že dosežene ravni. Merjeno kumulativno po stopnjah rasti je bil 2016 še vedno 2.4% nižji od predkriznega maksimuma v 2008, medtem ko za primerjavo BDP EU28 že presega predkrizni maksimum za 5%, evrsko območje 19 držav pa ga presega za 3% (vir Eurostat). Vsaj v primeru Slovenije gre očitno za »izgubljeno desetletje«.¹

8

Izračunano zaostajanje doseženega za potencialno možnim BDP Slovenije ob polnem izkoriščanju kapacitet (proizvodna vrzel) znaša po najnovjših izračunih vsaj 5% (Mencinger, 2017), kar približno ustreza zgoraj izračunanemu zaostajanju slovenske za evrsko dinamiko rasti BDP. Neizkoriščenost obstoječih kapacitet pri nas izkazuje tudi preko 90.000 tisoč brezposelnih, medtem ko jih je bilo v 2008 le 59 tisoč. Izračun strukturne brezposelnosti pokaže med 30 in 40 tisoč proizvodnji razpoložljivih brezposelnih (Mencinger 2017).

Sklep: v sedanjih razmerah je vsaka stopnja rasti slovenskega BDP pod 3% nesprejemljivo nizka, med 3% in 4% sprejemljiva, nad 4% pa uspešna. Le tako bo ob približno 2% rasti BDP v EU Slovenija zmanjšala zaostanek za povprečjem EU in se vrnila na pred krizo že dosežen primerjalni položaj. Vsak odstotek hitrejši rasti pomeni 400 milijonov €, s tem pa bi lahko več kot pokrili doseganje ciljnih minimalnih družbenih standardov: zdravstvo, plače policistom, pokojninske izravnave, vojski, najnižje plačanim zaposlenim, mladim, nevladnim institucijam, kulturi, športu. Družbena klima bi se še izboljšala, politične napetosti umirile.

*Kaj se je dogajalo v gospodarstvu Slovenije v 2016?

Slovenska gospodarska rast v 2016 je bila z 2.5% nezadostna. Zgolj 2.5% rast BDP je posledica neustrezne domače restriktivnosti monetarne (bančni kreditni krč) in fiskalne politike (upoštevanje zlatega pravila). Rast BDP med 3 in 4% bi bila zadovoljiva, nad 4% pa ugodna za zmanjševanje zaostanka za EU povprečjem, seveda, če se učinki rasti pravično porazdelijo med množice in razslojevanje ustavi. Fiskalno pravilo zavira državne izdatke: prostora za neinflacijsko rast je še zaradi neizkoriščenih kapacitet vsaj za 5%, zato je nesmiselno od Bruslja zahtevano nadaljnje zmanjševanje državnih izdatkov (predvsem investicij).

Na strani končnega povpraševanja (izdatkovna struktura BDP, SURS, tabela 1) izvoz izgublja položaj edinega vlečnega konja, ker prihaja v svetu do antiglobalističnih merkantilističnih ukrepov, ki se bodo za EU v Trumpovi dobi še zaostri in evropska

¹ Vrnitev BDP na predkrizno raven seveda sama po sebi ne zagotavlja izboljšanja standarda za večino prebivalcev, saj je prišlo v času krize do pospešenega razslojevanja tako zaradi ukrepov monetarnih avtoritet (kvantitativno rahljanje in zgodovinsko nizke obrestne mere so lahko izkoristili le bogati kreditorejci, do kreditov reveži ne morejo) in fiskalnih avtoritet (za saniranje bank s proračunskim denarjem so izrinili fiskalne transferje mladim, upokojenem, nezaposlenim, skratka množici 99%).

(nemška) politika »beggar thy neighbour« več ne bo delovala. Potrebno se je bolj nasloniti na domače povpraševanje. Pri tem potrošnja prebivalstva že raste nadpovprečno (zaupanje in optimizem prebivalstva sta rekordna), državni izdatki so rasli povprečno, vendar so razočarale investicije, pri čemer predvsem javne. Izgovarjanje na »neoperabilnost« nove evropske perspektive 2014-2020 je nesprejemljivo in kaže na slabo, v resnici katastrofalno črpanje evropskih sredstev, kot odraz nesposobnosti odgovorne vladne službe. Investiranje v infrastrukturo je pravi odgovor, financirano iz domačih virov (skladi, zavarovalnice) ali celo iz tujih (EIB, tudi bančni krediti ob sedanjem ugodnem ratingu države in nizkih obrestnih merah, a morajo biti fiksne). Namesto pisanja utopističnih vizij za leto 2050 (v enakem razdobju 33 let sta bili v 20. stoletju dve svetovni vojni, ki sta spremenili svet) bi veljalo ves napor ustreznih vladnih služb usmeriti v hitrejše in večje pridobivanje »naših« evropskih sredstev.

9

Tabela 1:
Izdatkovna struktura BDP Slovenije, stopnje rasti 2016/2015

	rast 2016/2015, %
Končno povpraševanje	2.8
Saldo menjave s tujino	0.3
- Izvoz	5.9
- Uvoz	6.2
Domače povpraševanje	2.4
- prebivalstvo	2.8
- država	2.6
Investicije	1.0
BDP	2.5

Vir: SURS

Tabela 2:
Proizvodna struktura BDP, stalne cene, stopnje rasti 2016/2015

	rast 2016/2015 %
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo	-1.2
Industrija (širše)	6.5
Gradbeništvo	-12.3
Trgovina, promet, gostinstvo	4.6
Informatika in komunikacije	2.4
Finančni sektor	-2.0
Nepremičnine	1.5
Poslovne dejavnosti	2.6
Uprava, izobraževanje, zdravstvo	2.3
Druge storitve	1.6
Skupaj dodana vrednost	2.6
Neto davki	2.1
BDP	2.5

Vir: SURS

Po proizvodni strukturi (Tabela 2) je najbolj zmanjšalo aktivnost gradbeništvo, kar je vezano na zgornjo ugotovitev o neopravičenem padcu investicij, predvsem javnih. Padec so v 2016 doživele primarne dejavnosti. Finančni sektor naj bi kljub rekordnim dobičkom bank in ugodnim rezultatom zavarovalnic padel, kar ni konsistentno. Sicer večina storitev razen same proizvodnih storitev (trgovine s prometom in gostinstvom) rastejo podpovprečno, industrija (z vključenim rudarstvo, vodo, elektriko in odplakami) pa znatno nad povprečjem, kar bi lahko bil znak začetka reindustrializacije.

10

Stopnja anketne brezposelnosti je bila v Sloveniji v zadnjem kvartalu 2016 8.1%, v marcu je 7.8%, v Evro območju pa 9.5%. Še vedno je nad stopnjami pred krizo (5.9%). Inflacija v 2016 je le 0,4% (IMF), saldo tekoče plačilne bilance pa je bil previsoko pozitiven, saj je znašal 6.8% BDP. V prvih dveh mesecih je plačilnobilančni presežek za 28% večji kot lani, ko je celoletni presežek znašal 7% BDP (kdaj se bo njegova rast ustavila in razpoložljivi produkt povečal)?

* Kje so razlogi za prepočasno rast in zaostajanje ?

Razlog prenizke ravni je še vedno bolj kot drugod prisotno zategovanje pasu v ekonomski politiki in v sistemu na obeh področjih, na monetarnem in fiskalnem (austerity). Na škodljivost restriktivne politike je bilo že opozorjeno (na primer avtor, GG, 5/2013).

Za najnovejšo situacijo v 2016 o negativnih posledicah bančno/monetarne restrikcije piše Bole (GG, januar 2017). O problematiki fiskalne restrikcije, ki jo povzroča škodljivo uveljavljanje fiskalnega pravila, govori članek v tej številki GG. Obe zategovalni politiki sta rezultat katastrofalnega diktata Bruslja in Frankfurta, ki se mu domači nosilci odločanja niso znali (hoteli) upreti. Slovenija kot najbolj ubogljiva in upogljiva učenka v EU je edina voljno in več kot zahtevano izpolnjevala komande nadrejenih avtoritet, a v lastno škodo. Kako drugače razumeti:

- a. kazen prepovedi bančnega kreditiranja s strani sistemskih državnih bank zaradi državne sanacije bank z lastnim (!) denarjem, ki je ne izvršujejo PIIGS države ob saniranju njihovih bank s tujim denarjem ECB kreditov.
- b. slepo izpolnjevanje fiskalnega pravila, ki ga na primer Češka (in UK) sploh nista podpisali, druge članice pa ga ob sicer formalnem podpisu ne izvršujejo.

V obeh primerih članice uveljavljajo lastni interes pred komando administracije v centrih evropskega odločanja, ki so vse bolj oddaljeni od realnega življenja in hkrati pogosto pristranski v škodo manjših ubogljivih držav (zadnji primer »zapiranja meja«). Kritično je, da so komande napačne, absurdne, Slovenija pa je premajhna, da bi s svojim primerom njihovega izpolnjevanja prisilila velike članice EU, da sledijo njenemu »vzornemu« obnašanju.

- a. Bole (GG4/2016) je pokazal, kako so modelske ocene EK EU oddaljene od stvarnosti. V 2008, ko smo rasli po 7% letno, ga EK EU ni ugotovila. V 2015, 2016, ko smo

rasli po dobra 2%, pa naj bi se gospodarstvo pregrevalo in je zato potrebno zategniti trošenje, za kar EK zahteva hitrejše zmanjševanje proračunskega primanjkljaja preko znižanja državnih izdatkov (»povečan fiskalni napor«, pravi »novorek EU«). Ker to upoštevamo, je naše končno povpraševanje premajhno in zato rast BDP prenizka. Vsi znaki kažejo, da je situacija v praksi ravno obratna: v 2008 je bila rast pretirana, bančni krediti so eksplodirali, plačilna bilanca je bila visoko negativna, brezposelnih je bilo pod 60 tisoč. V 2015/2016 pa so bančni krediti padali že šesto leto, brezposelnih je bilo 100 tisoč, plačilna bilanca pozitivna na ravni prek 6% BDP in od tod potencialni produkt visoko nad dejanskim. Schauble in za njim EK EU so slovensko argumentacijo sprejeli in delno odstopili v zahtevah po zategovanju (napačnih modelov še vedno niso spremenili). To ne odpravlja letošnjih nesmiselnih ugotovitev Analiz GZS (2017), da je potencialna rast slovenskega gospodarstva 1.8%-2%, brezposelnost 90.000 blizu naravne stopnje in da je potrebno ohraniti zategovanje pasu delojemalcev (ne pa delodajalcev). Gre za popolno nerazumevanje makroekonomske situacije.

11

- b. Kot ugotavlja Bole, je bilo tiskanje denarja (»kvantitativno rahljanje«), ki še bolj bogati že tako bogate Evropejce, smiseln ukrep ECB, dokler je zaradi krizne situacije zaupanje med bankami in zato medsebojno kreditiranje izginilo. Medbančno kreditiranje je splahnilo, za preprečitev likvidnostne katastrofe ga je nadomestila ECB z vertikalno neposredno ponudbo likvidnosti bankam (in še »zastonj«), ki jim je horizontalni kanal pretakanja likvidnosti zaradi povečanega tveganja splahnel.

B. Napoved rasti BDP Slovenije za 2017

*EU in svet

Zunanji pogoji gospodarjenja so in bodo za Slovenijo relativno ugodni, če ne bo političnih zaostrovanj tako v EU (volitve v ključnih državah) kot v svetu (konflikti na Bližnjem in Daljnem Vzhodu). Blizu 2% rast napovedujejo celo za EU in preostali razviti svet, BDP vseh članic BRIC naj bi rasel, gospodarska rast naj bi se pospešila v državah razvoju. Mednarodne napetosti bi lahko dvignile cene energije in vseh surovin, kar bi zavrlo gospodarsko rast.

V svetu merkantilizem nadomešča v rednih ciklikih liberalizem, slednjega podpira najmočnejša država: danes se ZDA zapirajo, Kitajska postaja vodja globalizacije. Ali je to že znak prehoda voditeljstva iz 20. stoletja (»lex America«) v 21. stoletje (lex Chinesis) ?

Protekcijem je na pohodu, nacionalna identiteta oživlja povsod (razen v Sloveniji, ki še naprej zvesto služi zunanjim komandirjem v Bruslju in Frankfurtu). Nacionalno deluje proti globalizaciji, nacionalna država še ni in ne bo odmrta, čeprav jo danes pokopava diktatura kapitala, nekoč diktatura delavstva (»kapitali, proletarci vseh držav združite se«). Hiter skok borznih indeksov napihuje novi finančni balon v svetu, potencialno na polti v novo

finančno krizo. Dvig obrestne mere sem napovedal pred petimi meseci na bančnih dnevih, tiskanja denarja ECB (QE) pa se bo tudi umirilo po volitvah v Franciji in Nemčiji. Oba ukrepa monetarne politike nista prispevala k rasti BDP, ker ni bilo hkrati fiskalne stimulacije (»črna nula«), povečujeta pa razslojevanje: samo bogati dobijo kredite iz tiskanega denarja, po negativni realni obrestni meri).

*Trenutna gospodarska situacija v Sloveniji (več v tekočem delu GG)

V prvem četrtletju 2017 je makro-ekonomska slika Slovenije ugodna. Optimizem potrošnikov (ob rasti plač) in ugodna gospodarska klima (v proizvodnji, trgovini), industrijska rast presegajo najboljše indikatorje iz preteklosti, tudi v storitvah je razvoj ugoden (rast turizma, celo gradbeništva), brezposelnost pada in je s 7.8% pod evropskim povprečjem 9.5%, celo banke so po šestih letih padca začele kreditirati tudi gospodarstvo.

Domače povpraševanje prebivalstva in investicije v opremo ženejo aktivnost, manj izvoz, državni izdatki še vedno zaostajajo (in naj bi še bolj po nesmiselnem načrtu EK EU). Optimizem se v februarju krepi, enako klima. Trgovinska 2% in plačilna bilanca 7% sta dosegli v 2016 nove rekorde v 2016 (manj porabimo kot ustvarimo). Industrija, tudi gradbeništvo, turizem ženejo proizvodnjo in ponudbo. Inflacija je 2.2%, tudi cene proizvajalcev in energije rastejo, tako da bo rast cen pospešena. Plače so konec 2016 porasle 3.5% oziroma 7.5%, če upoštevamo manjše število dni v decembru. V prvih dveh mesecih 2017 so dohodki države porasli za 7%, presežek tekoče plačilne bilance je 28% večji kot v enakem obdobju 2016.

*Napoved rasti BDP Slovenije v 2017 – s strani različnih institucij

Vladni akterji in UMAR s 3.6% prvič v 14 letih članstva v EU znatno v pozitivnem pomenu presegajo druge domače in tuje napovedi. Najmanj to je ustrezno in dosegljivo glede na gospodarsko situacijo in hkrati spodbudno za gospodarske akterje pri nas. S tako rastjo bo Slovenija lahko zmanjšala zaostanek za povprečjem EU, ki se je v času krize 2008-2013 povečal.

Tabela 3:
Rast BDP Slovenije v 2017

Napovedovalec	datum napovedi	Napoved rasti BDP Slovenije v 2017
UMAR/vlada	marec 2017	3.6%
Banka Sloven.	december 2016	2.5%
Analize GZS	februar 2017	1.8%-2.0%
EU (Szekely)	marec 2017	3.0%
MDS	marec 2017	3.0%
Avtor	december 2016 (Studio City)	pod 3%=neuspešno, 3%-4% = zadostno, nad 4% je OK

Pri tem **Analize GZS** opozarjajo v 2016/2017 na nevarnost ponavljanju situacije iz 2008, kar je povsem napačno. Analiza Boleta (GG 4/2016) je, ko je bila predstavljena nemškemu finančnemu ministru Schauble-ju in potem upoštevana s strani EK EU, pokazala nesmiselnost ocen EK EU o stanju v slovenskem gospodarstvu. V 2008 je bilo pregreto (rast BDP 7%, kreditov bank preko 30%) a tega s svojimi modeli sploh niso zaznali, v 2016 pa ugotavljajo pregreto, čeprav obstaja deflacijski razmik (rast BDP do 2%, krediti bank padajo že 6 leto, dejanski produkt je okrog 5% pod potencialnim). EK EU ni bila pripravljena menjati svojih napovednih modelov, je pa pripravljena popraviti dejanske napovedi, tudi za Slovenijo. **Banka Slovenije** je z nekoliko zgodnejšo napovedjo za 2017 v lanskem decembru napovedala 2.5% rast BDP; verjetno bodo še pomladi napoved popravili navzgor. **IMF** in **EC EU** popravljata svoje napovedi že v marcu 2017 na mejno zadovoljivo rast 3%. **UMAR** je (tudi po intervenciji iz vlade) pomladansko napoved krepko dvignil na 3.6%, kar je že dokaj zadovoljivo, čeprav je trenutni potencial preko 4% (izjemna potrošniška in gospodarska klima, oživitev EU in svetovnega gospodarstva, krepitev vračanja naših virov iz EU, potreba bank po kreditiranju, še vedno veliki neizkoriščeni človeški in kapitalski resursi). Ob rasti pa ne sme biti zanemarjena razdelitev njenih koristi med vse, ki bi morala biti mesečno spremljana z indikatorji neenakosti dohodkov (Ginijev koeficient ali razmerje prvo/peta petino dohodkov).

13

C. Institucionalni mikro ekonomski ukrepi

*Osnovne ekonomske zakonitosti in slovenski gospodarski nesmisli

Več časa od katastrofe človeštva poteče (vojne ali naravne kataklizme), manj je empatije (solidarnosti) med ljudmi, več je egoizma in izkoriščanja. Pojavi se potreba po očiščenju.

Temeljna zakonitost delitve glasi: lastninski odnosi (lastnik) določajo proizvodne odnose (je šef), ki določajo delitvene odnose (si prisvoji največji delež dohodka). Kapitalske elite je seveda ne odobravajo, ker bi s tem priznali izkoriščanje 99% množic s strani 1% bogatih odločevalcev. Jasno odločevalskim elitam zakonitost ni po volji, ignorirajo jo ali napadajo.

Slovenski janičarji od zunaj, kvizlingi od znotraj v četrto stoletja od osamosvojitve prodajajo našo srebrnino v brezcenje, čeprav pri njeni proizvodnji v preteklih stoletjih niso sodelovali, svojim otrokom pa ne prepuščajo nič. Tako bodo spet služili tujcem na svoji zemlji, kot je veljalo stoletja do osamosvojitve. O privatizaciji (v resnici odtujevanju) ne more odločati borznik ali finančnik, ki bo iz transakcije dobil svoj posredniški zaslužek (ki gre v milijone evrov). Zanj je slovensko premoženje zastonj pridobljeno, zato se mu zlahka odreče. Resnični ustvarjalci premoženja družbe bi morali odločati z referendumom o njegovi odsvojitvi ali pa posredno celotni državni zbor z javnim glasovanjem, da se ve, kdo razprodaja.

Naravne vire (Radenska, voda, lokacija) na svojem ozemlju prodajajo tujcem - kolonizatorjem samo kolonije, saj s tem izgubijo vso ekonomsko podstat za svojo suverenost ter identiteto.² Nove članice v EU so tipičen primer. Postale so provinca (periferija) razvitih članic centra in polcentra (Emmanuel Wallerstein) unije po zaslugi domačih elit, ki so jih »izdale«. Bolje je biti zunanja regija (»outer region«) kot provinca v uniji.

14

Prava strategija je vsaj nekatera (ne vsa) vodilna podjetja večinsko (ne 100%) ohraniti v lasti stalnih prebivalcev Slovenije (ne Slovencev v davčnih oazah, da tujcev, ki so stalno naseljeni v Sloveniji in/ali imajo tukaj sedeže in posle svojih podjetij) in vsaj odločanje o delitvi in uporabi dobička (ne vsa lastniška upravičenja, torej ius utedni, ne nujno ius fruendi).

Podjetja v tuji lasti so bolj učinkovita od tistih v domači predvsem zato, ker tujci že v startu kupujejo dobra podjetja in ne infrastrukturnih. Slovenija pa mora razvijati celotno gospodarstvo (infrastrukturo), da bo bila uspešna tudi tuja podjetja, pri ter pa za razliko od tujcev mora skrbeti za družbeni optimum (poleg ekonomskega tudi socialni, ekološki, etični in etnični; na primer, socialno pomagati delavcem, ki jih tujci odpustijo), ne samo lastni zasebni optimum, kot delajo tujci.

Samo Sloveniji se lahko zgodi, da njeno gospodarstvo in naravo kupujejo tajkuni iz od nje manj razvitih držav (s problematičnim pranjem denarja). Običajna pot v svetu je namreč: razvite države kupujejo (investirajo) v manj razvite, v našem primeru pa je ravno obratno. Kupci so Hrvati, pa Srbi, Bosanci, Ukrajinci, Rusi: mi za njih delamo, oni pa prisvajajo dobičke: smo poceni delovna sila za vse navedene države, njihova gospodarska polkolonija. Hrvaška kupuje prek države strategije in upokojskih skladov vse slovensko (saj doma nimajo kam vlagati): hočejo Sava Re, morda NLB, kupili so hotele, Delamaris (ali tudi tu slovenski interes ne sme biti izražen), vse za visoke provizije posrednikov iz Slovenije.

Svetovni finančni jastrebi so se usmerili na »kokoš« Slovenijo, njeno naivnost, da bi ob pomoči domačih kvizlingov (za denar) zaslužili z odkupi in preprodajami naših podjetij, mi pa smo ostali brez gospodarske strehe nad glavo. Vsi sosedi nam ekonomsko prinašajo več škode kot koristi. Na primer: konflikt s Hrvati (Agrokor, teran...), Madžari (Szekely, nastavitev gospodarskih vodij v DUTB), Italijani (njihove banke pri nas veljajo v EU za bolnike), Avstrijci (Hypo, Helios). Kriterij za ustrezne investitorje je, da prihajajo iz bolj oddaljenih in bolj razvitih okolij.

Napačna psihologija je, da se izgubašu ne odrečemo, dokler ne bo profitaš (tudi če ne bo nikoli), profitaše zlahka prodajamo (glej TEŠ 6, Agrokor). Zaradi napačnega kadriranja mnogi zaposleni v javnem sektorju delajo za lastni in ne javni interes, če so izbrani po

² Enako velja za odtujevanje gospodarske trde (prometna, energetska) mehke (finančna, trgovska) in družbene (intelektualna, ekološka) infrastrukture (Štiblar, Kos, Jamnik, 2016).

negativni selekciji kot humanekoni. Vloga in kadriranje SDH, DUTB ni ustrezna: premoženje je ustvarila prejšnja generacija (danes stari) nad 50 let, dobila ga je mlada generacija zastoj in ga zato mirno prodaja (lahko dobljeno, lahko odtujeno). Morali bi pa o odtujitvi odločiti ljudje na referendumu ali vsaj celoten parlament. Teh odločitev se ne more prepuščati peščici večinoma kompromitiranih finančnikov, ki ne razumejo družbenega optimuma.

Nepoznavanje finančne problematike v pravosodju je veliko (poznajo KZ in ZKP, ostalega ne in se tudi ne do-izobražujejo – v poznavalski in informacijski asimetriji pa zmagujejo finančni »požrešneži«;

15

Problematika kadriranja: kvalifikacija za napredovanje na ključna mesta je nesposobnost, nekvalificiranost. A to ni dovolj, izbravec morajo imeti za seboj kup neuspehov ali celo kaznivih dejanj, da je na ta način res odvisen od tistih, ki so ga nastavili. Primeri so kadriranje SDH, kjer se izbere problematične, tistih, ki so premoženje ustvarili pa se ne spusti zraven; novo vodenje Združenje bank Slovenije naj bi bilo podeljeno grobarki bančništva v Sloveniji, ki je kot nadzornica bank neposredno so-kreirala preveliko bančno luknjo.

*Aktualne mikroekonomske dileme

1/ CIMOS

Cimos je (bil) tehnološki biser Slovenije, proti katerega prodaji in izgubi znanja se leta bori univerzitetna inženirska srenja. Očitno se lahko najde domača rešitev, če ni tujcev. Cimos tako vodi tujec, tuji kupci iz ameriškega Honeywell pa so italijanski sklad prisilili, da ga vendar kupi in s tem ohrani mesto Cimos v njegovi proizvodni verigi. Cimos je rešeni bolnik predkrizne finančne ekspanzije. Krivci padca so banke-upniki zaradi nesodelovanja pri refinanciranju, revizorji z zniževanjem aktiv, lastnika DUTB in SDH z neustreznim upravljanjem in prisilno poravnavo (Tajnikar, 2017).

2/ AGROKOR - MERCATOR

Enako kot Grčija tudi Agrokor ne bo mogel sam nikoli odplačati svojih dolgov, ker je nesolventen, ne le nelikviden, tudi denarni tok ima nezadosten. Če Hrvaška država ne bo hotela (bolje mogla) plačati 6-7 milijardni dolg, bo Agrokor razpadel, odšel v tuje roke.

»Lex Agrokor«, sprejet za reševanje, je protiušten na Hrvaškem, proti vsem pravilom Acquis Communautaire v EU. Lex Mercator tudi ni legalen, vendar ščiti Slovenijo pred posledicami Lex Agrokor. Trenutni (10 april 2017) predvideni znesek likvidnostne pomoči s strani bank upnic je 150 milijonov €, vendar ruske banke svojega deleža 80 milijonov € še niso vplačale, ker želijo garancijo prednostnega poplačila 100 milijonov €, ki so jih posodile Agrokoru pred mesecem dni. Prvotna napoved 300 milijonov likvidnostnega kredita ruskih bank za Agrokor (in v njej zavarovanje z delnicami Mercatorja) se ne uresničuje.

Prodaja Mercatorja slabšemu in manjšemu trgovcu pred 3 leti se je izkazala kot katastrofa, kar smo mnogi napovedovali. Izgubili smo ključni člen v slovenski prehranski verigi, ki bi delal v korist domačih kmetov in domačih potrošnikov; namesto tega je postal vazal vodilne trgovske verige Zahodnega Balkana v tajkunski lasti. Mercator je postal vazal tajkuna iz manj razvitega sveta. Pod Agrokorom je odprodal večino podpornih podjetij, tako da ostaja oskubljen trgovec z le še osem tisoč zaposlenimi. Agrokor kot kapitalistična federativna republika (SFRJ) s federalno enoto Mercator (Dežulović, 2017), ki naj bi pokrila dolgove matere (kot Slovenija po osamosvojitvi ob solidarni odgovornosti za dolgove),

16

Del slovenske politike tako kot proti neoliberalna stroka nikoli ni bil za prodajo leta 2014, prebivalstvo pa še manj, a nekdo je pri tem zaslužil (finančni posredniki prodaje)) ali bil nagrajen z dobro plačanim položajem (vodstvo Mercatorja). Osebna odgovornost bi morala biti kazenska in predvsem tudi civilna (odškodnine). Odkup Mercatorja nazaj je ena od možnih variant, da ponovno ustvarimo prehransko verigo od kmetovalca do potrošnika, tuji lastnik za slovenske produkte ne skrbi.

3/TEŠ 6

TEŠ 6 je dokaz, da ekonomija s vso cost-benefit analizo projektov ni sposobna predvideti bodočih objektivno negotovih dejstev in upoštevati še denarnih zneskov zunanjih učinkov teh naložb (internalizirati kvantificirane eksternalije). Ni bilo predvideno, da bo cena elektrike padla in se bodo pojavili alternativni viri energije. Izgubaško investicijo velja ustaviti, da se zmanjša izguba.

4/DRUGI TIR

Načrt civilne iniciative predvideva manjši in le domač finančni vložek, vladni načrt tudi tuj vložek. A infrastrukture, posebno železniške, se ne daje tujcem nikjer v svetu. Gradnja je nujna, lahko gradita tudi SŽ ali Luka Koper z obveznicami (dokler so obresti nizke), iskanje sodelovanja za kompromisno rešitev je vseh akterjev je umetnost vladnega upravljanja.

5/NLB

NLB se prodaja pod ceno, enako kot se je nedavno NKBM. Po dinamični cenitvi (dobiček deljeno z obrestno mero) je NLB vredna preko 2 milijardi € (148 milijonov dobička x 20 = 2,86 milijarde €, pri čemer je upoštevana še previsoka 5% bančna obrestna mera). V NLB so od 4 članov uprave že 3 tujci; večino njenih podružnic vodijo tujci, tako da argument političnega vpliva izginja.

Da se ne ponovi zgodba NKBM: NKBM smo dokapitalizirali z 1 milijardo € davkoplavevskega denarja; tudi po dinamična vrednost je vreden preko 1 milijarde € (letni dobiček preko 50 milijonov €): prodali smo jo za četrtno tega zneska, povrh zastonj dodali še Poštno banko. Rekordni dobički NKBM (ne iz kreditiranja, ampak iz krepitev prej zahtevane prevelikih slabitev in nam zaračunanih visokih finančnih provizij) bodo v par letih vrnili celotno kupnino in tujec jo je dobil zastonj, (pa še kapital nekaj sto milijonov €),

pri tem pa zapira poslovne enote, siromaši bančno mrežo ljudem po slovenski deželi in odlaga odpuščene v socialno breme države. Individualni optimum tujca ni družbeni optimum Slovenije.

Komanda iz Bruslja »NLB prodati tujcem do točno določenega dne, če ne Vam jo vzamemo« je absurd, ki ga je potrebno z indignacijo zavrniti. Razlog naj bi bil državna pomoč v krizi, vendar je bila iz naših žepov. Takšne zahteve ni niti do Španije, Portugalske, Grčije, Irske, ki so sanirale banke s tujim evropskim denarjem. Narobe svet: na Sloveniji Bruseljci (EK EU) trenirajo strogost, da bi preplašili velike države.

6/ Tretja razvoj na os

Cestne povezave (os 3, 3a, četrta) so ključ za povezavo prebivalcev Slovenije v integrirano državno celoto, sicer bodo centrifugalne sile razbile njeno notranjo enotnost. Obmejni živelj se že usmerja na sosednje države. Gre za družbeni (torej tudi socialni, politični), ne zgolj ekonomski cilj. Iz centra prestolnice je to slabo razumljeno.

*Financiranje hitreje rasti in mikro projektov ter odgovorni nosilci

Projekte trde in mehke infrastrukture velja financirati z domačimi finančnimi sredstvi (Štiblar, Kos, Jamnik, 2015). Iz tujine so smiselni le posojilni viri, dokler je dosegljiva nizka fiksna obrestna mera. V aprilu je donos na 10-letne obveznice Republike Slovenije ugoden, pod 1%. Domači viri so naslednji:

- Banke v Sloveniji imajo presežne likvidnosti (neizkoriščenega kreditnega potenciala) za več milijard €, ki jo imajo naloženo pri Banki Slovenije za obrestno mero -0.4%. Hkrati odobravajo občanom dolgoročne stanovanjske kredite po fiksni obrestni meri okrog 1%-2%, kar ne bo vzdržalo, ko se bodo v letu, dveh obrestne mere na svetovnih finančnih trgih dvignile, proces pa je že začel. Kreditirati infrastrukturne projekte ob pozitivni realni obrestni meri (2%) in državni garanciji bi bila za banke gotovo mnogo bolj donosna rešitev, državi pa se ne bi bilo potrebno zadolževati v tujini. Za uresničitev je potreben posluš regulatorja, da zniža regulatorne zahteve do bank, in poslovna žilica bank pri nas, ki si ne bodo mogle v prihodnje več ustvarjati dobičkov s pretvorbo prejšnjih slabitev v sedanje krepitve ali z nenormalnim dviganjem provizij za finančne storitve (avtor 2017).
- Za financiranje investicij javne infrastrukture bi bili primeren vir pokojninski skladi in skladi zavarovalnic ob državni garanciji, kot to delajo v drugih razvitih državah. Gre znova skupaj za več milijardne vire.
- Nekateri nosilci slovenskega gospodarstva so sposobni pridobiti finančne vire za zanje ključne infrastrukturne projekte preko izdaje obveznic za domače in tuje zasebne finančne investitorje. Konkreten primer: Luka Koper za drugi tir Divača Koper, kjer madžarski kapital in soupravljanje nista potrebna.

Literatura in viri

Analize GZS: Napoved EK buri duhove iz 2008, splet, Ljubljana, 13.2.2017

Banka Slovenije, ARC: Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji, Ljubljana, december 2016

Bole V.: »Potencial« potencialnega produkta, GG, EIPF, Ljubljana 4/2016

Bruto domači proizvod Slovenije, 4. četrletje, SURS Ljubljana, februar 2017

Dežulović B.: Svoboda za Mercator, Dnevnik, Objektiv, Ljubljana, marec 2017

Eurostat, GDP Tables, EC, EU, April 2017

The Economist Poll of Forecasters, London, April 8, 2017

18 *The Eurozone Recovery stays happily on the track, Financial Times, April 5, 2017*

Global Economic Outlook, LINK, Toronto, October 2016

Gospodarska gibanja, EIPF, tekoči del, Ljubljana 3/2017, 494, April 2017

IMF: Mission Concluding Statement, March 28, Washington DC, 2017

Mencinger J.: Analiza evropskega fiskalnega pravila za Slovenijo, EIPF študija, februar, 2017

A synchronized global upturn is under way, thank to stimulus, The Economist, London, 18.3.2017

Štiblar F.: Strategija privatizacije, GG, EIPF, 5/2015

Štiblar F.: Škodljivost zataganja pasu, GG, EIPF, Ljubljana, 5/2015

Štiblar F., Kos L., Jamnik M.: Infrastruktura Slovenije, PF, Ljubljana, 2016

Tajnikar M.: Zgodba o pretepenem podjetju (CIMOS in država), Objektiv Dnevnik 18.3.2017

UMAR/vlada RS: Pomladanska napoved gospodarskih gibanj, 2017, Ljubljana, marec 2017

Winter 2017 Economic Forecast, EC EU, Brussels, 6.4.2017

DO NORMALIZACIJE RASTI MANJKA ŠE POSPEŠITEV POVPRASHEVANJA PO STORITVAH

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

19

Januarsko domače trošenje se je sezonsko zmanjšalo, medletno dinamiko pa močno oblikuje lanskoletna osnova. Kljub temu kaže, da se je okrepilo trošenje prebivalstva in države, investicije pa so zaostale. Tuje povpraševanje še naprej ostaja krepko. Pospeševanje trošenja prebivalstva vse bolj diktira trošenje za trajne dobrine, zaostajanje, ki ga je povzročil ZUJF, se od začetka 2015 hitro zapira, medtem ko se trošenje za netrajne dobrine in storitve komaj povečuje. Globok padec stanovanjske gradnje po začetku krize in zaostanek za evro območjem se je po koncu 2015 začel zmanjševati, v 2016 je začela pospeševati tudi gradnja ostalih objektov. Od začetka 2015 narašča tudi investiranje v stroje in opremo, investicije v transportne naprave pa slej ko prej naraščajo hitreje kot v evro območju. Zelo hitra rast trošenja prebivalstva in izvoza ter padanje investicij ponovno postavlja v ospredje vprašanje dolgoročne vzdržnosti sedanje dinamike trošenja. Zadnja štiri četrletja se opazno krepijo tri za vzdržnost trošenja ključne komponente domačega trošenja, do polnega zagona povpraševanja in normalizacije rasti gospodarstva manjka le še pospešitev povpraševanja po storitvah. Pričakovano povpraševanje se še naprej krepí, v storitvenih sektorjih pa stagnira. Visoko povečanje povpraševanja gre pričakovati predvsem pri investicijah v gradbene objekte ter trošenju prebivalstva za blago.

Gospodarska klima se je v marcu otoplila; tako visoka vrednost kazalnika gospodarske klime kot marca letos je bila nazadnje zabeležena aprila 2008. V marcu je na zvišanje najbolj vplivalo večje zaupanje v storitvenih dejavnostih. Zaupanje se je okrepilo tudi v predelovalnih dejavnostih ter v trgovini na drobno, nekoliko se je skrhalo v gradbeništvu, a je ostalo daleč nad zaupanjem lani in dolgoletnim povprečjem. Gospodarska klima v EU28 se je izboljšala; k temu so prispevala večja naročila v gradbeništvu, pa tudi pričakovanja v trgovini in predelovalnih dejavnostih.

Industrijska produkcija je bila januarja predvsem po zaslugi predelovalnih dejavnosti za desetino večja kot pred letom in trendno raste. Tudi aktivnost v rudarstvu je presegla lansko. V EU28 je februarja industrijska produkcija zaostala za januarsko, bila pa je večja kot februarja lani. Med državami z največjim medletnim porastom je bila tudi Slovenija.

Vrednost gradbenih del je bila za četrtno višja od januarske, lanskoletno je presegla za

dobro petino, za četrtno se je zvišalo tudi število opravljenih delovnih ur. Število turističnih prenočitev se je povečalo; povečanje so zagotovili tuji turisti, saj se je število domačih zmanjšalo. V avtobusnem in letalskem prevozu je bilo več potnikov; število potnikov Adrie pa se je zmanjšalo. V Kopru so pretovorili več blaga kot lani.

Na trgu dela se je stanje ustalilo. Sezonsko se je število delovno aktivnih in zaposlenih januarja zmanjšalo, medletno pa se je povečalo. Marca se je število iskalcev dela spet zmanjšalo, od marca lani za 15 tisoč. Med novimi iskanci dela je bilo dve tretjini takšnih, ki so izgubili delo za določen čas, med tistimi, ki so zapustili zavode, pa se jih je osemdeset odstotkov ponovno zaposlilo. Stopnja brezposelnosti se hitro zmanjšuje tako v EU28 kot tudi v evro območju, v katerem je nekoliko višja.

20

Življenjski stroški so marca porasli, bolj dolgoročna dinamika pa se je zaradi pocenitve storitev nekoliko znižala. Osnovna inflacija je februarja zrasla, bolj dolgoročna dinamika se je precej povečala. Harmoniziran indeks cen je marca tudi dolgoročno porasel bolj kot v evroobmočju. Porasle so tudi cene industrijskih proizvajalcev, tudi njihova dolgoročna rast se je okrepila. Cenovna pričakovanja kažejo na umirjanje inflacije na zdajšnji ravni. Cene surovin v evrih so se na svetovnem trgu znižale, najbolj so se pocenile kmetijske surovine, najmanj kovine. V letu pa so cene surovin krepko porasle, najbolj se je podražila nafta, najmanj hrana.

Povprečne plače so se januarja v skoraj vseh dejavnostih sezonsko znižale, trendna dinamika in medletna stopnja ostajata pozitivni. Razlike v bolj dolgoročni rasti povprečnih plač so manjše kot v kratkoročnih gibanjih. Plače v javnem sektorju so narasle manj kot v gospodarstvu. Enotni stroški dela še naprej rastejo hitreje kot v evro območju; dinamika v gospodarstvu spremlja in dohiteva dinamiko v evro območju, v javnem sektorju pa stroški dela še zaostajajo, čeprav rastejo hitreje.

Marca so se javnofinančni prihodki iz neposrednih in posrednih davkov precej zmanjšali; še posebno velik je bil padec pri DDV. Pri neposrednih davščinah so se močno zmanjšali prispevki za zdravstveno varstvo, nekoliko pa tudi dohodnina. Navkljub marčevskemu zmanjšanju so bili javnofinančni prihodki v prvem četrtletju za 180 milijonov evrov večji kot v prvem četrtletju. Bolj dolgoročna dinamika fiskalnih prihodkov je v Sloveniji od konca 2013 dalje močnejša kot v evro območju, vendar raven prihodkov zaradi učinka krize in ZUJF-a ostaja nižja. K dohitevanju evro območja prispeva tudi povečevanje učinkovitosti davčnega sistema.

Tekoča rast skupnih kreditov privatnim nefinančnim enotam, ki se je pričela po septembru 2016, ne popušča, medletna stopnja skupnih kreditov je februarja prvič po dobrih petih letih postala pozitivna. Rastejo tako krediti prebivalstvu kot podjetjem; slednji, ki so se navzgor obrnili šele decembra, zdaj rastejo hitreje kot krediti prebivalstvu. Oboji rastejo tudi hitreje kot v evro območju. Skupni depoziti privatnih nefinančnih enot so februarja ponovno

porasli in se medletno še naprej povečujejo. Obrestne mere ECB ostajajo nespremenjene. Posojilne obrestne mere so se pri posojilih podjetjem za manjša posojila povečale, za večja pa zmanjšale. Pri posojilih prebivalstvu so bile spremembe še manjše, malo so se podražila potrošniška posojila in pocenila stanovanjska. Depozitne obrestne mere se niso spremenile.

Rast plačilnobilančnega presežka se v 2017 nadaljuje, tokrat tudi zaradi majhnega presežka v bilanci primarnih dohodkov. Zunanji bruto in neto dolg se zmanjšujeta, donos na slovenske 10-letne obveznice je nižji od odstotka.

ONLY ACCELERATED DEMAND FOR SERVICES IS MISSING FOR THE NORMALIZATION OF GROWTH

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

January's domestic consumption decreased seasonally, while yearly dynamics is strongly affected by the previous year base. However, households and government spending are strengthening, investments are lagging. Foreign demand remained strong. Spending of the households is increasingly generate by spending on durable goods; descent caused by ZUJF, has been, since the beginning of 2015, disappearing rapidly. Spending on non-durable goods and services is barely increasing. A deep drop in residential construction after the onset of the crisis and the gap with the euro area began to recover rapidly at the end of 2015, the construction of other buildings joined in 2016. Investment in machinery has been also increasing since 2016, while investment in transport equipment has been all the time increasing faster than in the euro area. Rapid growth in households and government spending and exports and falling investment once again brings to the fore the issue of

long-term sustainability of the current dynamics. The sustainability of spending for three key components of domestic demand is strengthening, for full normalization of demand and economic growth only acceleration of the demand for services is needed. Expected demand continues increasing; but it could stagnate in the services sector. The high increase in demand is expected mainly in investment in buildings and public spending on goods.

Economic climate warmed in March; such a high sentiment indicator was last recorded in April 2008. In March, the increase was produced by increased confidence in services sector. Confidence also strengthened in manufacturing and retail trade, there was a slight drop in construction, but confidence remained well above last year and long-term average confidence. Economic sentiment in the EU28 improved due to larger orders in construction and improved expectations in retail trade and manufacturing.

22

Industrial production in January was, mainly due to manufacturing, a tenth larger than a year ago, the trend is growing. January activity in the mining also exceeded the last year activity. In EU28, industrial production in February fell behind it in January, but it was higher than in February last year. Among the countries with the largest annual increase was also Slovenia.

The value of construction works in February was for a quarter higher than in January, last year was exceeded for more than a fifth, the number of hours worked for a quarter. The number of overnight tourist stays increased; the increase was generated by foreign tourists, the number of domestic visitors decreased. The number of passengers in bus and air transportation increased, while the number of passengers by Adria Airways decreased. More products than last year were transported in Koper.

The situation on the labor market has stabilized. Seasonally, the number of active persons and employees in January decreased but increased in year to year comparison. In March, the number of job seekers decreased again, from March last year for 15 thousand. Among the new job-seekers two-thirds were those who lost their jobs for a certain period of time, among those leaving employment offices eighty percent re-employed. The unemployment rate is rapidly declining in the EU28 and in the euro area, where it remains higher.

The cost of living rose in March, while more long-term dynamics decreased slightly due to lower prices of services. Core inflation in February rose, more long-term dynamics increased considerably. The harmonized index of consumer prices rose more than in the euro zone. Prices of industrial producers, including their long-term growth, have picked up. Price expectations indicate a stabilization of inflation at the current level. Raw material prices in the global market declined; the most prices of agricultural raw materials, the least prices of metals. In a year, prices of raw materials rose strongly, the most prices of oil, the least prices of food.

Average salaries in January decreased seasonally in almost all sectors; the annual rates remained positive. Variations in a more long-term growth of average wages are lower than in short term changes. Wages in the public sector grew less than in the private sector. Unit labor costs continue to grow faster than in the euro area; the dynamics in the private sector is catching up with the dynamics in the euro area, in the public sector it is still lagging behind.

In March, government revenues from direct and indirect taxes were significantly smaller; especially big drop was in VAT. Among direct taxes, contributions for health care and personal income taxes decreased. Despite March's reduction, general government revenues in the first quarter were 180 million euro higher than in the first quarter last year. A more long-term dynamics of fiscal revenues in Slovenia is since the end of 2013 higher than in the euro area. Increased efficiency of tax collection also contributed to larger revenues.

23

Ongoing growth in total loans to private non-financial units, which began after September 2016, does not stop, the annual rate of total loans in February became positive for the first time after more than five years. Loans to households and businesses; the latter have turned up only in December, are now growing. Both continue to grow faster than in the euro area. Total deposits of the private non-financial units increased again in February. ECB interest rates remain unaltered. In the business sector lending interest rates for small loans increased, for large loans decreased. For households there were minor changes; slightly more expensive were consumer loans, cheaper were housing loans. Deposit interest rates have not changed.

The growth of the balance of payments surplus in 2017 continues, this time also due to small surplus in the balance of primary incomes. Gross and net debt is decreasing, the yield on Slovenian 10-year bonds is less than one per cent.

AGREGATNO POVPRASEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Do polnega zagona povpraševanja manjka le še pospešitev trošenja storitev

Podatki o domačem trošenju so dostopni do januarja, ko so se sezonsko zmanjšali. Desezonirana dinamika se je sicer prav tako zmanjšala, vendar je preseгла 6% letno. Bolj dolgoročna dinamika se je močno povečala, vendar je k temu precej prispevalo enkratno večje krčenje v januarju 2016, torej učinek osnove primerjave.

24

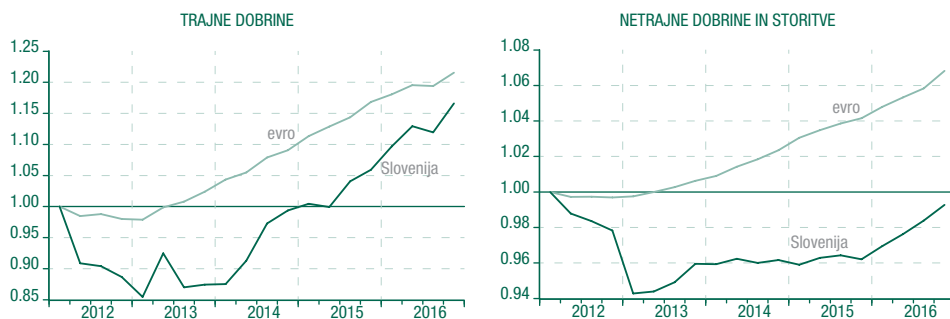
Tekoča dinamika očiščena sezone se je najbolj povečala pri trošenju prebivalstva, saj je impulzni trend krepko presegl 15% letno. Močno je porasla tudi bolj dolgoročna dinamika (medletna stopnja rasti), tudi pri njej je bil opazen prispevek enkratnega padca v januarju 2016, a je medletno povečanje tudi po upoštevanju takšnega enkratnega padca presegl 10%!

Investicije v osnovna sredstva so se januarja močno zmanjšale; tudi če se upošteva sezonsko zelo šibek januar, so padle najbolj v zadnjih 15 mesecih, tudi medletno so padle za preko 15%. Po drugi strani pa je (sicer zelo nihajoče) trošenje države tekoče (vendar očiščeno sezone) raslo po preko 7%, medletno pa po skoraj 12% letno.

Tuje povpraševanje še naprej hitro narašča, kot kažejo izvozni podatki, ki so dostopni do februarja. Tako je februarja izvoz naraščal tekoče (očiščeno sezone) po preko 10% na letni ravni, bolj dolgoročno sicer precej počasneje (le po slabih 5%), vendar je to posledica velikega enkratnega povečanja v lanskem februarju, torej osnove primerjave. Izvozno povpraševanje po produktih slovenskega gospodarstva je še zlasti močno na trgih izven EU, saj je januarja medletno naraščalo celo po preko 21% na letni ravni. Izvozno povpraševanje EU je v istem mesecu tudi hitro raslo, a opazno počasneje kot v Sloveniji. Velik pritisk izvoznega povpraševanja kaže tudi hitro povečevanje izvoznih cen slovenskih izvoznikov (januarja so medletno rasle po preko 4% letno).

Zelo hitra rast trošenja prebivalstva in izvoza ter padanje investicij ponovno postavlja v ospredje vprašanje dolgoročne vzdržnosti sedanje dinamike trošenja.

Trošenje prebivalstva

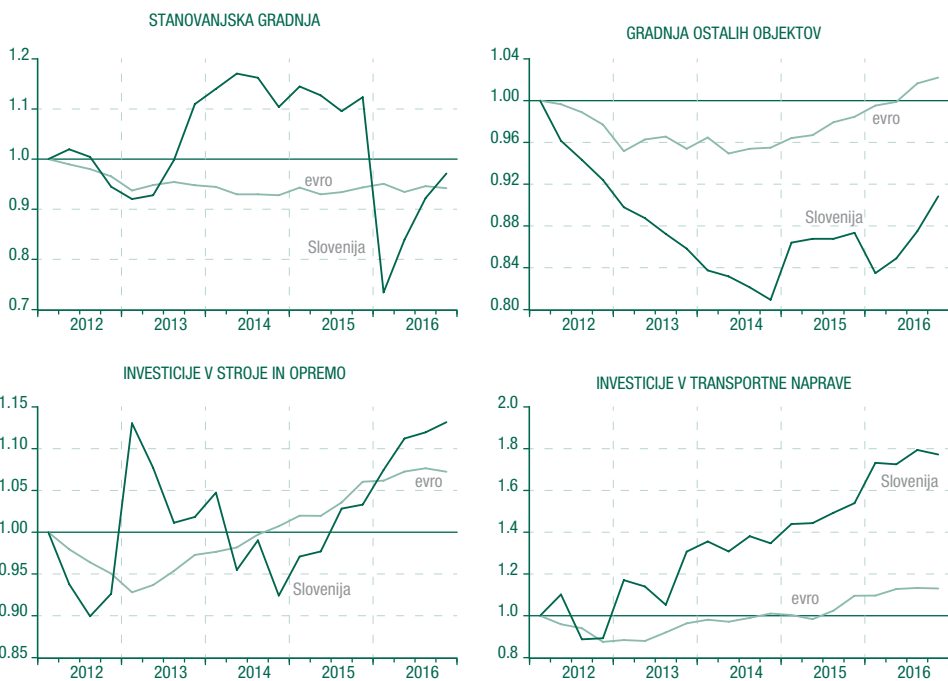

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Trošenje za trajne dobrine; trošenje za netrajne dobrine in storitve; normirano na 2011/IV; desezonirano

Pospeševanje trošenja prebivalstva vse bolj diktira trošenje za trajne dobrine. Veliko zmanjšanje trošenja za trajne dobrine in ustrezen zaostanek za evro območjem, ki ga je povzročil ZUJF, se od začetka 2015 hitro zapira. Že 10 četrtletij narašča trošenje za trajne dobrine realno po 2.5% na četrtletje (10% letno!). Istočasno se trošenje za netrajne dobrine in storitve komaj opazno povečuje, saj raste samo po 0.3% (1.2% letno), vendar vseeno (sicer komaj opazno) dohiteva ustrezno trošenje v evro območju.

Investicije

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Stanovanjska gradnja; gradnja ostalih objektov; investicije v stroje in opremo; investicije v transportne naprave; normirano na 2011/IV; desezonirano

26

Povpraševanje po storitvah gradbeništva se hitro krepi. Izredno globok padec stanovanjske gradnje po začetku krize in zaostanek za evro območjem se je po koncu 2015 začel hitro zmanjševati. Tekom 2016 je bila rast stanovanjske gradnje okoli 2.7% na četrtletje. Po velikem padcu gradnje ostalih objektov, ki ga je konec 2015 povzročilo presihanje evropskih sredstev, je v 2016 začela pospeševati tudi gradnja ostalih objektov. Ta je konec 2016 že presegla raven ustrezne aktivnosti evro območja (relativno glede na začetek implementacije ZUJF-a).

Od začetka 2015 pospešeno narašča tudi investiranje v stroje in opremo, sedem četrtletij se te investicije povečujejo že po okoli 2.2% na četrtletje. Rast je bistveno hitrejša kot v evro območju, tako da je že na začetku 2015 raven investicij v stroje in opremo v Sloveniji prehitela raven v evro območju (glede na konec 2011, torej glede na začetek ZUJF-a).

Investicije v transportne naprave še naprej naraščajo bistveno hitreje kot v evro območju. V zadnjih dveh letih so naraščale po 3.7% na četrtletje, tako da je raven investicij v transportne naprave v Sloveniji že za 60% višja od ravni v evro območju (glede na začetek ZUJF-a).

Zadnja štiri četrtletja se opazno krepijo tri, za vzdržnost trošenja, ključne komponente domačega trošenja. Do polnega zagona povpraševanja in dokončne normalizacije rasti gospodarstva manjka le še pospešitev povpraševanja po storitvah.

Pričakovano povpraševanje v nekaj naslednjih mesecih se še naprej krepí, tako v trgovinah na drobno, v gradbeništvu in v predelovalni dejavnosti. Medtem v storitvenih sektorjih stagnira na dolgoletnem povprečju. Nadpovprečno visoko povečanje povpraševanja je pričakovati predvsem pri investicijah v gradbene objekte ter trošenju prebivalstva za blago, saj pri gradbeništvu in trgovini na drobno presežek proizvodnih enot, ki pričakujejo povečanje nad tistimi, ki pričakujejo zmanjšanje povpraševanja, dosega celo 20% vseh anketiranih. Okrepljeno pričakovano povpraševanju po blagu potrjujejo tudi povečana pričakovanja v predelovalni dejavnosti, kjer so izvozna pričakovanja sicer že nekaj časa znatno višja od dolgoletnega povprečja, zadnjih nekaj mesecev pa se je opazno okreplilo tudi pričakovano povpraševanje na domačem trgu.

27

2. Velik medletni skok blagovne menjave v januarju, umiritev v februarju

V februarju je po izjemni rasti v januarju prišlo do padca v dinamiki blagovne menjave. Po dveh mesecih je saldo le rahlo pozitiven. Dinamika menjave je ostala visoka, pogoji menjave pa so se poslabšali.

V februarju 2017 je znašal skupni izvoz 2123 milijonov € (4.6% več kot v februarju 2016), skupni uvoz 2108 milijonov € (8.8% več kot leto prej), kar pomeni presežek 15 milijonov € oziroma 100.7% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v članice EU 1665 milijonov € (4.6% več kot februarja 2016), prejem blaga iz EU 1731 milijonov € (10.3% več kot letom), kar da primanjkljaj -66 milijonov € oziroma 96.2% pokritje prejema z odpremo blaga. V menjavi z nečlanicami EU je znašal izvoz 458 milijonov € (4.7% več kot pred letom), uvoz 377 milijonov € (2.3% več), kar da presežek 81 milijonov € oziroma 121.5% pokritje uvoza z izvozom.

V prvih dveh mesecih 2017 skupaj je izvoz znašal 4213 milijonov € (8.9% več kot v enakem obdobju 2016), skupni uvoz je bil 4177 milijonov € (13.7% več), kar da presežek 36 milijonov € oziroma 100.9% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je v menjavi z EU odprema blaga znašala 3290 milijonov € (7.9% več kot v prvih dveh mesecih 2016), prejem blaga iz EU 3399 milijonov € (14.8% več), kar da primanjkljaj -109 milijonov € ali 96.8% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z nečlanicami je bil izvoz 923 milijonov € (12.8% več kot pred letom), uvoz 778 milijonov € (9.2% več), kar pomeni presežek 145 milijonov € oziroma 118.6% pokritje uvoza z izvozom.

Mesečna trendna dinamika je bila v februarju visoko pozitivna, pri izvozu 1.30%, pri uvozu 1.38%. Pogoji menjave so se v februarju 2017 za Slovenijo medletno poslabšali za 1.87 odstotne točke, za celotno EU pa celo za 5.70 odstotne točke.

3. Otoplitev gospodarske klime na začetku pomladi

Gospodarska klima se je v marcu otoplila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURs) o gospodarski klimi je bil njen kazalnik v marcu za 1,9 odstotne točke višji kot mesec prej, od marca 2016 je višji za 9 odstotnih točk, hkrati pa je njegova vrednost za 14,9 odstotne točke višja od dolgoletnega povprečja. Potrebno je poudariti, da je bila tako visoka vrednost kazalnika gospodarske klime kot v marcu 2017 nazadnje zabeležena v aprilu 2008. Na zvišanje gospodarske klime glede na predhodni mesec je v marcu najbolj vplivalo zvišanje zaupanja v storitvenih dejavnostih.

28

Podatki kažejo, da je bil kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih v marcu za odstotno točko višji kot predhodni mesec, glede na marec 2016 je bila njegova vrednost višja za 8 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa za 13 odstotnih točk. V primerjavi s februarjem so se v marcu vrednosti kazalnikov stanj in pričakovanj za naslednje tri mesece zvišale; največ pričakovano zaposlovanje in pričakovan izvoz.

Klima v storitvenih dejavnostih se je popravila, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v marcu glede na predhodni mesec višja za 3 odstotne točke in hkrati za 17 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z marcem lani pa je bila njegova vrednost višja za 7 odstotnih točk.

Zaupanje v gradbeništvu se je nekoliko skrhalo, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v marcu v primerjavi s predhodnim mesecem nižja za 2 odstotni točki, v primerjavi z marcem 2016 in od dolgoletnega povprečja pa je bila višja za 24 odstotnih točk. Na padec zaupanja v gradbeništvu v marcu je najbolj vplival padec vrednosti kazalnika pričakovano zaposlovanje, hkrati pa so se vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece večinoma zvišale.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno se je v marcu glede na predhodni mesec zvišala za 10 odstotnih točk, glede na marec 2016 pa je bil kazalnik višji za 7 odstotnih točk. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje 3 mesece so se marca v primerjavi s februarjem v glavnem zvišale, znižale pa so se vrednosti kazalnikov: poslovni položaj ter sedanje in pričakovane prodajne cene.

Gospodarska klima v celotni EU28 se je marca v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2016 večinoma izboljšala. V gradbeništvu so se po podatkih Eurostata v marcu 2017 naročila glede na mesec poprej zvišala za dobrih 5 odstotnih točk, glede na marec lani pa so višja za dobrih 14 odstotnih točk. Glede na februar so se v marcu za 5 odstotnih točk zvišala pričakovanja v trgovini na drobno, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se v enakem obdobju izboljšala za 0,4 odstotne točke. Splošni poslovni optimizem se je marca v celotni evropski osemindvajseterici nekoliko zvišal in sicer za 0,3 odstotne točke, v primerjavi z marcem lani pa je višji za 5,6 odstotne točke.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija precej navzgor

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi povečala. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila v januarju za 9,6 odstotkov višja kot v enakem mesecu leta 2016. Impulzni trend kaže, da se je v januarju industrijska produkcija zviševala po stopnji 0,56%.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v januarju v primerjavi z januarjem 2016 zvišala za slabih 6 odstotkov. Impulzni trend pa kaže, da se je v januarju dejavnost rudarstva zviševala po stopnji 1,2%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v januarju v primerjavi z lanskim januarjem povečala za 9,6%, in da se v januarju zviševala po stopnji 0,43%.

Podatki Eurostata kažejo, da je v februarju 2017 glede na januar industrijska produkcija v EU28 upadla za 0,2%, na območju evra (EA19) pa za 0,3%. Glede na februar lani pa je v letošnjem februarju industrijska produkcija v EU28 porasla za 2,1%, na območju evra pa za 1,2%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v februarju letos glede na mesec poprej najbolj upadla na Irskem (-15,5%) in v Franciji (-1,6%), največjo rast industrijske produkcije pa so v omenjenem obdobju zabeležili v Bolgariji in Sloveniji (3,6%).

5. Porast gradbeništva in tujega turističnega povpraševanja

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del februarja letos za dobro četrtno višja od vrednosti del, opravljenih v januarju. Vrednost opravljenih del se je v februarju v primerjavi s februarjem 2016 zvišala za dobro petino. Hkrati se je v januarju glede na enak mesec lani za 25,4% zvišalo število opravljenih gradbenih ur, njihov impulzni trend pa znaša 4,28%.

Število turističnih prenočitev se je povečalo. Januarja jih je bilo za 5% več kot v enakem mesecu leta 2016, hkrati pa se je skupno število prenočitev v prvem mesecu letos trendno zviševalo po mesečni stopnji 0,36%. Pri tem je prišlo do porasta tujega turističnega povpraševanja, saj je v januarju število turističnih prenočitev tujih gostov naraslo za 10% glede na januar 2016. Impulzni trend prenočitev tujih gostov v januarju kaže rast po stopnji 0,68%. Hkrati se je v januarju zmanjšalo število prenočitev domačih gostov in sicer za slabe tri odstotke glede na enak mesec v letu 2016, impulzni trend prenočitev domačih gostov v januarju pa kaže pičlo pozitivno rast po stopnji 0,04%.

Podatki SURS-a o transportu za februar kažejo, da je bilo v javnem linijskem avtobusnem prevozu prepeljanih za 24% več in v zračnem prevozu za 15% več potnikov kot februarja

lani. Glede na lanski februar so letala družbe Adria v februarju 2017 prepeljala za 17% manj potnikov in opravila prav tako za 17% manj potniških kilometrov. V koprskem pristanišču je bilo februarja pretovorjenih približno 2,2 milijona ton blaga ali 5% več kot v februarju lani.

6. Število brezposelnih še upada

30

Na trgu dela se je stanje ustalilo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu januarju 2017 povečalo na 926396 oziroma za 2296 oseb glede na mesec prej, glede na januar 2016 se je število povečalo za dobrih 10 tisoč oseb oziroma 1,1 odstotka. V januarju je bilo v Sloveniji 822660 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na december lani se je število delovno aktivnih zmanjšalo za 1825 oseb, glede na januar 2016 pa se je to število povečalo za slabih 24 tisoč oseb oziroma 3,3%. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v januarju dobrih 93% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od januarja 2016 povečalo za 3,6%. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na januar 2016 povečalo za 1,2%. Med samozaposlenimi pa je bilo 72% samostojnih podjetnikov posameznikov, njihovo število se je v januarju povečalo za 71.

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec marca 2017 registriranih 95189 brezposelnih oseb, kar je za 6150 oseb oziroma 6,1% manj kot ob koncu februarja, v primerjavi z marcem 2016 pa je bilo brezposelnih oseb manj za 15037 oziroma 13,6 %. V letošnjem marcu se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 5892 brezposelnih oseb, kar je pol odstotka manj kot v februarju in za 3,6% manj kot marca 2016. Med novo prijavljenimi je bilo 789 iskalcev prve zaposlitve, 868 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 3200 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je marca letos znašal 12042 brezposelnih oseb, med katerimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 9690, kar je slabih 54 odstotkov več kot februarja, v primerjavi z marcem 2016 pa je bilo zaposlitev več za 3,1%.

Po podatkih Eurostata je bila februarja stopnja brezposelnosti na območju evra (EA19) 9,5%, kar je 0,1 odstotne točke manj kot mesec poprej ter 0,8 odstotne točke manj glede na isti mesec lani. V celotni evropski osemindvajseterici (EU28) je bila stopnja brezposelnosti v februarju 8,0% in se je glede na enak mesec v 2016 zmanjšala za 0,9 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v februarju v EU28 19,8 milijona brezposelnih oseb, od teh 15,4 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v februarju najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli v Nemčiji (3,9%) in na Češkem (3,4%), najvišjo pa v Španiji (18%) in v Grčiji, za katero decembrski podatek znaša 23,1%.

CENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

7. Pričakovana rast življenjskih stroškov ne pospešuje več

Življenjski stroški so marca porasli za 0.4%. Bolj dolgoročna dinamika se je znižala (rast impulznega trenda je padla na 2% letno). Cene so porasle pri blagu, medtem ko so se pri storitvah zmanjšale, vendar se je pri obeh medletna dinamika malo zmanjšala v primerjavi z februarjem (medletna rast cen blaga je padla na 2%, storitev pa na 1.5%).

Največ so k marčevskemu povečanju cen prispevale višje cene novih kolekcij obleke in obutve (prispevale so kar 0.6 odstotne točke), medtem ko so življenjske stroške najbolj zavrle cene zelenjave in počitnic v paketu (ene in druge so življenjske stroške zmanjšale za 0.2 odstotne točke).

Osnovna inflacija, ki ne obsega cen surovin in zelene tržnice, je februarja po daljšem času prvič nekaj več porasla, bolj dolgoročna dinamika se je povečala celo na preko 3% letno.

Harmoniziran indeks cen je marca porasel za 0.3%, bolj dolgoročno (medletno) pa za 2%. Tekoča rast je tako bila počasnejša kot v evro območju, bolj dolgoročna pa hitrejša (v evro območju so cene marca porasle medletno za 1.5%).

Cene industrijskih proizvajalcev so februarja porasle za 0.4%; tudi bolj dolgoročna rast se je okrepila, saj se je medletna rast povečala na 1.9%, rast impulznega trenda pa celo na 4% letno. Opazno povečevanje dinamike proizvajalčevih cen še naprej diktirajo cene surovin, te so se februarja povečale za 0.9%, medletno pa za 2.5%. Rastejo sicer tudi proizvajalčeve cene blaga za široko potrošnjo, vendar so se februarja povečale samo za 0.1%. Še zlasti hitro rastejo proizvajalčeve cene za izvozne trge izven evro območja (februarja so se povečale za 1.5%), medtem ko najpočasneje naraščajo proizvajalčeve cene za domači trg.

Cenovna pričakovanja ne kažejo, da bi se v naslednjih nekaj mesecih življenjski stroški začeli še hitreje povečevati, saj so tako pričakovane cene storitev kot cen blaga na drobno na dolgoročno povprečnih ravneh. Opazno prehitevajo dolgoročno raven le pričakovane proizvajalčeve cene, marca je tako delež anketiranih podjetij, ki so pričakovala povečanje cene v bližnjih mesecih, presegal delež podjetij, ki ne pričakujejo povečanje cen, kar za 10% vseh anketiranih podjetij.

V zadnjem mesecu (do začetka aprila) so se cene surovin (v evrih) zmanjšale za 2.7%. Najbolj so padle cene neprehrambenih kmetijskih surovin (za 5.4%), najmanj pa kovine (za 0.2%), medtem ko je zlato poraslo za 2.4%. V zadnjem letu so cene surovin (v evrih) porasle za 17%. Najbolj so se povečale cene nafte (v evrih za 48%), najmanj pa cene hrane (v evrih za 7.7%).

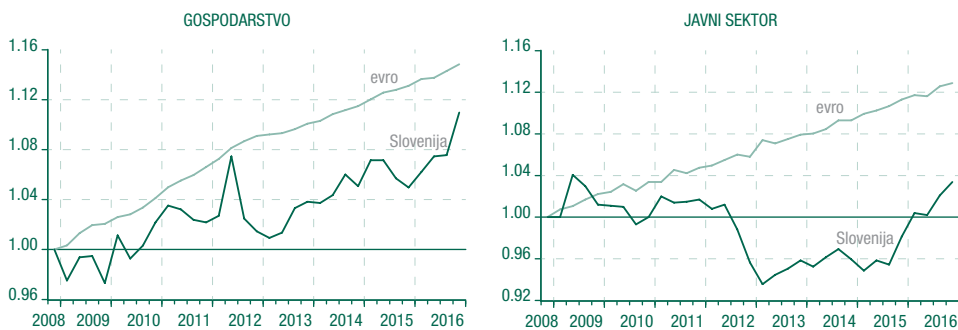
8. Enotni stroški še naprej hitreje navzgor kot v evro območju

Povprečne plače so se januarja zmanjšale za 3.7%. Zmanjšanje je bilo izključno sezonske narave, saj je tekoča dinamika očiščena sezone še vedno presejala 2% letno, takšna je bila tudi bolj dolgoročna (medletna) stopnja rasti.

Januarja so se povprečne plače zmanjšale skoraj v vseh dejavnostih, najmanj v rudarstvu in gostinstvu, le v finančnih dejavnostih so malenkost porasle. Najbolj (za preko 10%) so se zmanjšale povprečne plače v prometu in poslovanju z nepremičninami. V javnofinančnem sektorju so plače stagnirale v administraciji, medtem ko so v izobraževanju padle za 0.6%, v zdravstvu pa za 1.5%.

Razlike v bolj dolgoročni rasti povprečnih plač so manjše od razlik v tekoči rasti. Bolj dolgoročno (medletno) so povprečne plače januarja najbolj porasle predvsem v rudarstvu in oskrbi z vodo, kjer so v letu dni porasle za okoli 6%, precej nadpovprečna (okoli 4% medletno) pa je bila tudi rast plač v predelovalni dejavnosti in oskrbi z električno energijo. Plače so se zmanjšale samo v kmetijstvu. V javnofinančnih sektorjih so povprečne plače medletno porasle za okoli 1%.

Enotni stroški dela

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Enotni stroški dela; gospodarstvo; javni sektor; vrednosti so normirane na 2008/IV=1

Enotni stroški dela še naprej rastejo hitreje kot v evro območju. Tako v gospodarstvu kot v javnem sektorju so enotni stroški dela v času ZUJF-a močno zaostali za evro območjem; v javnem sektorju so v dveh četrtletjih zaostali za evro območjem za 11%, v gospodarstvu pa v enem letu za 7%.

Po ZUJF-u so stroški dela v gospodarstvu vzdrževali enako dinamiko kot evro območje do druge polovice 2015, potem so začeli dohitevati evro območje. Do konca 2016 so že zmanjšali zaostajanje za evro območjem na 4% (glede na začetek krize). Enotni stroški

dela v javnem sektorju še opazno zaostajajo za evro območjem (za 10% glede na začetek krize), čeprav od konca 2015 rastejo bistveno hitreje (po 1.3% oziroma 0.3% na četrletje). Pri takšni dinamiki bodo ujeli enotne stroške dela v evro območju (glede na začetek krize) v dveh letih in pol.

FINANČNA GIBANJA

9. Fiskalni prihodki so marca precej padli, vendar kumulativno še presegajo 2016

33

Marca so se javnofinančni prihodki opazno zmanjšali (za skoraj 100 milijonov). Padla je tudi bolj dolgoročna stopnja rasti, čeprav je še presegala 5% na letni ravni. Zmanjšali so se tako neposredni davki in ostali prihodki kot domači davki na blago in storitve.

Marca je bil še zlasti velik padec domačih davkov na blago in storitve (za prek 10%), negativna je postala celo njihova bolj dolgoročna dinamika.

Od neposrednih davkov in ostalih prihodkov so se marca zmanjšali predvsem prispevki za zdravstveno zavarovanje (za 70 milijonov). Nekaj večje je bilo še zmanjšanje dohodnine (5 milijonov), zmanjšanja vseh ostalih davčnih oblik pa so bila bistveno manjša (reda velikosti 1 milijona). Opazno so se povečale le manjše postavke, predvsem pristojbine (za 28%, 3.7 milijone) in denarne kazni (za 17%, 1 milijon).

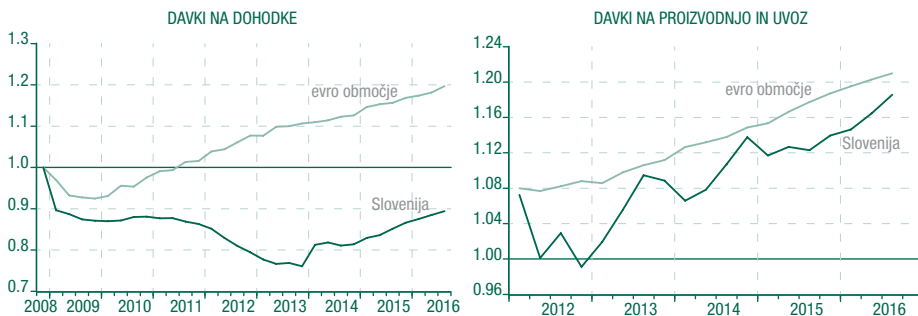
Od domačih davkov na blago in storitve se je marca močno zmanjšal predvsem prihodek od davka na dodano vrednost (za prek 10%, 40 milijonov), čeprav so se zmanjšale tudi trošarine, vendar neprimerno manj (za 2 milijona).

Navkljub marčevskemu zmanjšanju so bili javnofinančni prihodki v prvem četrletju letos opazno večji kot v istem obdobju 2016, saj so pri večini davčnih oblik v prvih treh mesecih letošnjega leta kumulativni prihodki presegli prihodke v lanskem letu. Skupno so bile vsi prihodki za 180 milijonov višji. Izjema so bili prispevki za zdravstveno zavarovanje, prihodki upravnih organov ter prihodki od davka na dodano vrednost od uvoza. Pri teh davčnih oblikah so bili prihodki v letošnjem prvem četrletju manjši kot lani.

Ker plačevanje davka na dodano vrednost pri uvozu ni več avtomatično, je veliko medletno krčenje prihodov od davka na dodano vrednost od uvoza (za 151 milijona) več kot nadomeščeno s prihodkom od davka na dodano vrednost po obračunu, ki je presegel obseg v prvem četrletju 2016 za preko 185 milijonov. Tako da so v prvem četrletju 2017 neto prihodki od davka na dodano vrednost (torej povečanja pri davku na dodano vrednost po obračunu in zmanjšanja davka na dodano vrednost od uvoza) presegli ustrezne prihodke v 2016 za preko 35 milijonov. Letošnji prihodki so opazno presegli prihodke v prvem četrletju lani še pri dohodnini (za 30 milijonov), trošarinah (za 55 milijonov) ter prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (za 50 milijonov).

Bolj dolgoročna dinamika fiskalnih prihodkov je v Sloveniji od konca 2013 dalje močnejša kot v evro območju, vendar je raven prihodkov, zaradi učinka krize in ZUJF-a še vedno opazno nižja

Dinamika izdatnosti davčnih prihodkov

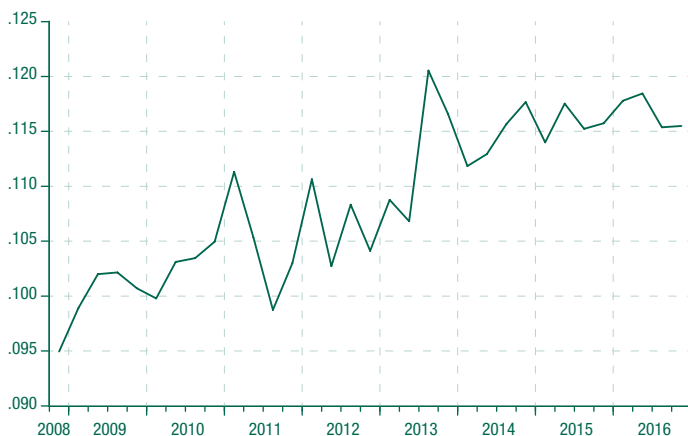
Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Davki na dohodke, davki na proizvodnjo in uvoz; desezonirane vrednosti; normirano na 2008/IV=1

Razlika je še zlasti velika pri davkih na dohodke, ki zaostajajo na začetku 2017 za ustreznimi davki v evro območju za preko 30% (glede na raven pred izbruhom krize). Medtem ko so davki na dohodke v evro območju v letu krize (2009) padli za okoli 5%, so v Sloveniji padli v istem letu za okoli 12%, vendar so ob uvedbi ZUJF-a padli še za dodatnih 12%, medtem ko so evro območju po padcu v 2009 enakomerno naraščali.

Pri davkih na proizvodnjo in uvoz je zaostanek za evro območjem nastal v obdobju od 2011 do konca ZUJF-a, ko so ustrezni davki zaostali za evro območjem za okoli 8%, vendar je zaradi dviga davčne stopnje pri davku na dodano vrednost in hitrejši dinamiki po 2013, razlika doslej že padla na samo okoli 2%! K dohitevanju evro območja prispeva tudi povečevanje učinkovitosti davčnega sistema in ne le rast davčne osnove, saj se učinkovitost pri davkih na proizvodnjo opazno povečuje, kot kaže donos davka na dodano vrednost na enoto ustrezne davčne osnove, namreč vsote trošenja prebivalstva in investicij.

Učinkovitost davka na dodano vrednost

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Davek na dodano vrednost na enoto trošenja prebivalstva in investicij; desezonirane vrednosti

Donos davka na dodano vrednost na enoto trošenja prebivalstva in investicij je očitno močno porasel 2013 po povečanju stopnje, vendar se po 2013 še naprej počasi povečuje, kar kaže na povečevanje učinkovitosti davčnega sistema davka na dodano vrednost.

10. Krediti rastejo tudi medletno

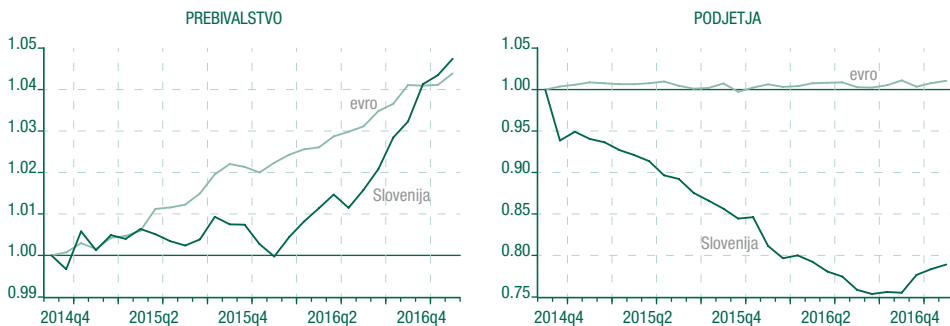
Tekoča (mesečna) rast skupnih kreditov privatnim nefinančnim enotam, ki se je pričela po septembru 2016, ne popušča. Tudi februarja so krediti porasli za 0.5%. Medletna stopnja skupnih kreditov privatnim nefinančnim enotam je tako februarja letos prvič po dobrih petih letih postala pozitivna.

Rastejo tako krediti prebivalstvu kot podjetjem (nefinančnim korporacijam). Medtem ko so krediti prebivalstvu začeli tekoče naraščati že februarja lani, so se krediti podjetjem navzgor obrnili decembra lani. Po obratu naraščajo krediti podjetjem precej hitreje kot krediti prebivalstvu, v prvih dveh mesecih 2017 so rasli po okoli 0.9% na mesec, medtem ko so krediti prebivalstvu rastle po okoli 0.3%, tako kot že večino lanskega leta.

Krediti prebivalstvu naraščajo od sredine 2016 tudi hitreje kot v evro območju, tako da so že nadomestili zaostanek zadnjih dveh let, saj so prehiteli kredite evro območja (glede na 2014/11, ko je bil izveden zadnji prenos terjatev na DUTB). Od konca 2016 tudi krediti podjetjem rastejo hitreje kot v evro območju, vendar so še vedno več kot 22% nižje od relativne ravni ustreznih kreditov v evro območju (glede na 2014/11, torej glede na zadnji prenos terjatev na DUTB).

Skupni depoziti privatnih nefinančnih entot so februarja ponovno porasli za 0.5%. Medletno se še naprej povečujejo po izredno visokih stopnjah, februarja so bili za 7.3% višji kot pred enim letom.

Krediti privatnim nefinančnim entotam

Vir: ECB; BS; lastni izračuni

Opomba: Krediti podjetjem in prebivalstvu; normirano na 2014/11=1

Februarja so porasli tako depoziti prebivalstva (za 0.6%) kot podjetij (0.2%). Bolj dolgoročna rast je še naprej močnejša pri depozitih podjetij, saj so bili februarja kar za 8.7% višji kot pred letom, medtem ko so depoziti prebivalstva presegle lanskoletne depozite za 7%.

Obrestne mere ECB ostajajo (tako kot že skoraj leto dni) nespremenjene, mejna posojilna obrestna mera je na 0.25, depozitna pa na -0.40.

Posojilne obrestne mere so se v Sloveniji malo več spremenile pri posojilih podjetjem, kjer so se obrestne mere za manjša (pod 1 milijon) posojila povečale, pri večjih (nad 1 milijon) posojilih pa zmanjšale; v zadnjih dveh mesecih v obeh primerih za 0.4 odstotne točke. Pri posojilih prebivalstvu so bile spremembe dosti manjše, malenkost so se podražila potrošniška posojila in pocenila stanovanjska. Depozitne obrestne mere se niso spremenile.

11. V prvih dveh mesecih 2017 plačilnobilančni presežek za četrtno večji kot lani

Rast plačilnobilančnega presežka se v 2017 nadaljuje, tokrat tudi zaradi doseženega presežka v bilanci primarnih dohodkov. Zunanji dolg se hitro zmanjšuje, donos na slovenske 10-letne obveznice pa je 0.873%.

V februarju 2017 je znašal presežek tekoče plačilne bilance 246.5 milijonov €, kar je 53% več kot februarja 2016. Pri tem je bil blagovni presežek 99.6 milijonov € (februarja lani 140.8 milijonov €), storitveni presežek 179.0 milijonov € (lani 116.8 milijonov €), presežek

v primarnih dohodkih 14.5 milijonov € (lani primanjkljaj -12.6 milijonov €), in primanjkljaj v sekundarnih dohodkih -46.7 milijonov € (lani -84.2 milijona €).

V prvih dveh mesecih 2017 skupaj je znašal presežek tekoče plačilne bilance 498.7 milijonov €, kar je 28.5% več kot v enakem obdobju lani. Blagovni presežek je bil 196.7 milijonov € (v prvih dveh mesecih lani -299.3 milijonov €), storitveni presežek 371.1 milijonov € (lani 270.4 milijone €), presežek v primarnih dohodkih 19.0 milijonov € (lani primanjkljaj -76.7 milijonov €) in primanjkljaj v sekundarnih dohodkih -88.1 milijonov € (lani -105.0 milijonov €). Turizem izkazuje presežek 212 milijonov €, lani 206 milijonov €.

Na kapitalskem računu ima Slovenija v prvih dveh letošnjih mesecih primanjkljaj -15.1 milijona €, lani je bil -23.6 milijonov €. Finančni račun izkazuje povečanje obveznosti 651.1 milijonov € (lani 324.7 milijonov €), pri čemer so tuje neposredne naložbe izravnane (lani zmanjšanje obveznosti za -163.8 milijonov €). Pri naložbah v vrednostne papirje je letos povečanje terjatev (zmanjšanje obveznosti) -384.8 milijonov €, lani je bilo povečanje obveznosti 1413.5 milijonov €. V ostalih naložbah znaša povečanje obveznosti 1018.2 milijonov € (lani zmanjšanje obveznosti za -974.4 milijonov €). Rezervna imetja so se v istem obdobju zmanjšala za 17.9 milijonov € (lani povečala za 55.3 milijonov €), statistične napake in izpustitve pa znašajo 167.6 milijonov € (lani -39.7 milijonov €).

Plačilna bilanca (milijoni evrov)

Postavke	januar - februar		februar	
	2016	2017	2016	2017
I. Tekoči račun	388,0	498,7	160,9	246,5
1. Blago	299,3	196,7	140,8	99,6
2. Storitve	270,4	371,1	116,8	179,0
transport	134,9	147,4	72,2	75,1
turizem	206,5	214,0	92,1	95,3
3. Primarni dohodki	-76,7	19,0	-12,6	14,5
delo	74,9	74,9	37,5	37,4
- kapital	-181,8	-181,2	-79,5	-85
4. Sekundarni dohodki	-105	-88,1	-84,2	-46,7
- država	-80,6	-66,5	-70,7	-34,7
II. Kapitalski račun	-23,6	-15,1	-16,5	-16
III. Finančni račun	324,7	651,1	121,7	162,4
1. Neposredne naložbe	-163,8	4,7	72,4	-41,3
2. Naložbe v vrednostne papirje	1.413,50	-384,8	1.040,5	278,5
- od tega: država	-1.176,20	774,8	-818,1	-119,1
3. Finančni derivativi	-5,9	30,8	-0,2	2,2
4. Ostale naložbe	-974,4	1.018,2	-1.019,3	-32,2
4.1. Imetja	-363	291,2	-244,7	278,0
4.2. Obveznosti	611,4	-727	774,6	310,2
5. Rezervna imetja	55,3	-17,9	28,3	-44,8
IV. Neto napake in izpustitve	-39,7	167,6	-22,7	-68,1

Vir: Banka Slovenije

Intenzivno razdolževanje se nadaljuje. Konec januarja 2017 je bil bruto zunanji dolg Slovenije 42942 milijonov € (392 milijonov € manj kot mesec prej), pri čemer je javni dolg znašal 28606 milijonov € ali točno dve tretjini. Neto zunanji dolg je znašal 9509 milijonov ali 578 milijonov € manj kot mesec prej. Devizne rezerve pri Banki Slovenije so se v februarju 2017 zmanjšale za 32 milijonov € in znašajo 698 milijonov €). Donos na slovenske desetletne obveznice je padel in je bil 17. aprila le 0.873%.

VPLIV EKOLOŠKIH DAVKOV NA ODLAGANJE ODPADKOV IN EMISIJE CO₂

France Križanič

39

Povzetek

V kontinentalnih državah članicah EU povečanje skupnih okoljskih davkov in davščin za 1% po enem letu vpliva na 0.13% zmanjšanje količine odloženih odpadkov na prebivalca. V gospodarstvu in gradbeništvu na zmanjšanje odpadkov vpliva zlasti davek na uporabljeno energijo, pa tudi davki in davščine na onesnaževanje in na uporabo naravnih virov. Povečanje davkov na transport za 1% vpliva na 0.5% zmanjšanje emisij CO₂, povečanje davkov na energijo za 1% pa v enem letu vpliva na 0.13% upad emisij CO₂.

Kadar obstajajo tehnološke in ekonomske možnosti, da se lahko zavezanci na okoljsko dajatev prilagodijo povečani stopnji dajatve, kot v primeru dajatve na odlaganje odpadkov, je vpliv povečane stopnje davščine na zmanjšanje onesnaževanja zelo močan, javnofinančni učinek pa časovno omejen.

Ključne besede: blaginja, eksternalije, davki, ravnanje z okoljem

JEL: D6, D62, H2, Q2

Abstract

In continental European countries (EU Member States) the increase of environmental taxes by 1% leads after one year to 0.13% reduction in the amount of deposited waste per capita. In the whole business sector and in the construction industry this influence is the greatest at the tax on used energy, the taxes and charges on pollution and the use of natural resources. An increase in taxes on transportation by 1% causes 0.5% reduction in emissions of CO₂, the increase in energy taxes by 1% after one year effects 0.13% decline in emissions of CO₂.

When there is a technological and economic potential which enables adaptation to the changed environmental tax rates, as is the case for landfill tax, increased tax rates lead to sharp pollution reduction and have a limited fiscal effect.

Keywords: economic welfare, externalities, taxation, environmental management

JEL: D6, D62, H2, Q2

40

1. Uvod

Z gospodarsko rastjo se tako zaradi povečane dejavnosti na strani ponudbe (proizvodnja blaga, nudenje storitev) kot zaradi porabe (gospodinjstva, investicije, država) povečuje obremenitev – onesnaževanje narave. Država ima z direktno regulacijo (prepovedmi, ipd.), razvojno politiko (spodbujanje uvajanja čistejših tehnologij) in davčno politiko možnost in dolžnost obremenjevanje okolja omejiti. V tem članku analiziramo, kako učinkoviti so njeni ukrepi na področju okoljskih dajatev, pri tem pa se opiramo na podatke kontinentalnih evropskih držav, članic EU.

Članek se začne s krajšim orisom ekonomske teorije onesnaževanja narave in vloge ekoloških dajatev, sledi prikaz metodologije, uporabljenih podatkov ter ocenjenega modela vpliva različnih faktorjev na nastajanje odpadkov in emisije CO₂. V nadaljevanju sta prikazana vpliv spreminjanja okoljskih davščin na nastajanje odpadkov ter na emisije CO₂. V zadnjem delu članka je, kot specifičen, ilustrativno prikazan primer učinkovitosti davka na odlaganje odpadkov na odlagališčih. Na koncu članka sta sklepno poglavje ter navedba uporabljene literature, virov podatkov in uporabljene programske opreme.

2. Polucija, eksterne diseconomije in ekološki davki

Gospodarjenje je zavestna dejavnost z namenom zmanjšati omejenost sredstev s katerimi zadovoljujemo svoje potrebe. Ta sredstva imenujemo dobrine (Bajt, Štiblar, 2002). Z gospodarjenjem potrošne enote maksimizirajo svojo korist, proizvodnje enote pa dobiček. Eni in drugi ravnajo glede cene dobrin, kot se vzpostavijo na trgu v razmerju med ponudbo in povpraševanjem (Kneese, Clifford, 1994). V večini primerov med gospodarjenjem nastajajo zunanji negativni učinki (negativne eksternalije ali eksterne diseconomije), ki v cenah, kot se na trgu oblikujejo v razmerju med

ponudbo in povpraševanjem, niso zajeti¹. Gre za napako trga (market failure). Prvi jo je teoretično obdelal naslednik Alfreda Marshalla na Univerzi Cambridge, Arthur Pigou (1920) in kot rešitev predlagal uvedbo ekološkega davka. Seveda pa ima država poleg te ekonomske spodbude za omejitve ali celo preprečitve onesnaževanja na voljo tudi neposredno regulacijo in subvencije. Ekonomska analiza učinkovitosti različnih ukrepov za zmanjšanje onesnaževanja oziroma odpravo eksternih diseconomij se razvija od sedemdesetih let prejšnjega stoletja (Kneese, Bower, 1979).

Eksterne diseconomije oziroma različne oblike onesnaževanja se z rastjo proizvodnje in porabe dobrin povečujejo, z državno regulacijo, in investicijami v čiste tehnologije ter zaradi ekoloških davkov (ekonomske destimulacije proizvodnje in porabe dobrin) pa zmanjšujejo.

41

Med okoljske dajatve v Pigojevem smislu sodijo okoljski davki, okoljski prispevki in okoljske kazni. Za okoljski davek velja davek, katerega davčna osnova je fizična enota (ali njen približek) nečesa, kar ima dokazljiv negativni učinek na okolje. Namenska uporaba z njimi zbranih sredstev, tako kot pri drugih davkih, ni trdno določena in z davkom pridobljena sredstva niso nujno v celoti uporabljena za varovanje okolja. Pri prispevkih je drugače, gre za plačilo natančno določenih storitev ali stroškov, so obvezni, lahko se vplačujejo v proračun ali pa na račun kakšnega sklada ali organizacije za pokrivanje stroškov posebnih storitev, kot so na primer oskrba z vodo, čiščenje ali dostop do naravnega vira. Vendar striktnega razlikovanja med davki in prispevki ni, posamezne države pri razvrščanju uporabljajo različne definicije (Križanič, Mencinger, Kolšek, 2016). Po Eurostatovi tipologiji se okoljske dajatve delijo na: dajatve na energijo, dajatve na promet ter dajatve na onesnaževanje in na rabo naravnih virov (Eurostat, 2001).

Okoljski davki imajo dva cilja oziroma učinka; prvi je varovanje okolja oziroma odprava eksterne diseconomije, drugi pa je fiskalni učinek, torej polnjenje državne blagajne. Za okoljski učinek davka oziroma dajatve je pomembno, da zmanjšuje onesnaževanje okolja in da z njim pobrana sredstva omogočajo odpravo škode; pomemben je tudi »moralni« učinek dajatev, povečevanje zavedanja o okolju (Križanič, Mencinger, Kolšek, 2016). Fiskalni učinek ekološkega davka omogoča zmanjšanje davčnih stopenj na dohodke od dela. Takšni preusmeritvi financiranja javnih izdatkov pravimo zelena reforma.

¹ Pri negativnih zunanjih učinkih (negativnih eksternalijah) ni nujno, da je z onesnaževanjem naravnega okolja oškodovana točno določena oseba oziroma skupina oseb, lahko gre tudi za oškodovanje-poslabšanje stanja javnih dobrin (public goods), ki jih ljudje potrebujemo kolektivno in pri katerih niti ni smiselno razlikovati individualne od skupne porabe (Samuelson, 1954). Zrak je tipičen primer takšne dobrine, v bistvu pa sodi sem praktično celotna živa in neživa narava.

3. Metodologija

V modelu pojasnitve različnih faktorjev vpliva na nastajanje odpadkov in emisij CO2 smo ocenili povezavo med prvimi diferencami² količine zbranih odpadkov na prebivalca (podatki se spreminjajo po sedemnajstih članicah EU) in prvimi diferencami spremenljivk (ekološki davki, investicije v čistejše tehnologije, BDP, ...), ki na spreminjanje količine zbranih odpadkov vplivajo. Izvedli smo torej analizo panela (letnih prvih diferenc različnih spremenljivk po različnih državah). Prikazano z enačbo:

$$[os_? - os_?(-1)] = f \{ [tsk_? - tsk_?(-1)] + [io_? - io_?(-1)] + \dots + u \}$$

42

kjer je:

- os_? količina zbranih odpadkov v kilogramih na prebivalca po 17 državah v analizirani skupini; te države označuje »?«;
- os_?(-1) za eno leto nazaj prestavljena spremenljivka os_?, torej količina zbranih odpadkov v kilogramih na prebivalca v prejšnjem letu;
- tsk_? Skupni ekološki davki (milijoni evrov) po državah v skupini, ki jo označuje »?«, tsk_?(-1) pa je enaka spremenljivka po teh državah v prejšnjem letu;
- io_? investicije (milijoni evrov) v čistejšo tehnologijo v zvezi z nastajanjem ali ravnanjem z odpadki po državah v skupini, ki jo označuje »?«, io_?(-1) pa je enaka spremenljivka po teh državah v prejšnjem letu;
- ... na podoben način oblikovane ostale spremenljivke, ki statistično signifikantno vplivajo na spreminjanje količine odpadkov (različne vrste ekoloških davkov in ekoloških investicij, spremenljivke gospodarske rasti in proxy spremenljivke institucionalnega okvirja);
- u v regresijski analizi nepojasneni ostanek, odvisen od napak v podatkih, pomanjkljive specifikacije enačbe (zajete niso relevantne spremenljivke in upoštevana ustrezna funkcijska zveza) ter slučajnih vplivov na odvisno spremenljivko.

Enačbe smo ocenili na letnih podatkih, ki smo jih testirali za Unit Root in zavrnili hipotezo, da ima serija enotni koren. V regresiji smo specifičnosti posameznih držav, ki bi lahko vplivale na pristranskost končnega rezultata (heteroskedastičnost), odpravili z uvedbo uteži.

² Podatki so letni, prve diference pa so izračunane kot razlika vrednosti dane spremenljivke (količine pobranih odpadkov v kilogramih na prebivalca, pobranih ekoloških davkov v milijonih evrov,...) v danem letu in vrednosti te spremenljivke v prejšnjem letu. Ker imamo za analizirane države podatke od 2004 do 2012, nam za oceno preostanejo podatki o prvih diferencah od 2005 do 2012.

Rezultati naše analize so omejeni časovno (2005 – 2012) in prostorsko (na 17 članic EU).

4. Podatki

V analizo vpliva ekoloških davščin (kakor jih v svojih podatkih zajema Evrostat) in drugih spremenljivk na količino odpadkov so vključene države članice EU, ki so Eurostatu posredovale ustrezne podatke. Navedeno po abecednem vrstnem redu: Avstrija, Belgija, Češka, Finska, Francija, Italija, Litva, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Slovaška, Španija in Švedska. V letu 2015 je bilo v analizirani skupini sedemnajstih držav 398 milijonov prebivalcev (78% prebivalstva EU pred Brexitom), njihova narodna gospodarstva pa so skupaj ustvarila za 11 bilijonov evrov bruto domačega produkta (77% tega rezultata v celotni EU).

43

Analiza je izvedena na letnih podatkih Eurostata za obdobje 2004 do 2012 na podatkih o različnih ekoloških davščinah (vključno tistih na porabo energije in na transport), o odpadkih (skupno ter strukturni deli, glede na naravo odpadkov ali glede na njihovega povzročitelja), o emisijah CO₂, o investicijah v čistejše tehnologije (tudi posamezni strukturni deli glede na namen), o gospodarski rasti (BDP, plače,...) ter o institucionalnih pogojih (kot pokazatelj aktivnosti države v intervenciji na ekološkem področju predpostavljamo delež javnofinančnih prihodkov v BDP ali pa delež javnofinančnega primanjkljaja v BDP). Podatki o odpadkih so v kilogramih na prebivalca (zadnji so objavljeni za 2012), podatki o emisijah CO₂ pa v tisočih ton. Podatki o ekoloških davščinah so v milijonih evrov. Ne gre torej za davčne stopnje ali višino trošarin na enoto dobrine direktno pač pa posredno. Pri tem je sprememba višine pobranih ekoloških davščin lahko vezana tudi na večjo ali manjšo intenzivnost kontrole, na spreminjanje davčne osnove, vključevanje ali izločanje davčnih zavezancev, spremembe v davčnih olajšavah in podobno. V analizi ločimo vpliv, ki ga imajo na količino odloženih odpadkov ekološke davščine, investicije v čistejše tehnologije, gospodarska rast in predpostavljen institucionalni napor države. Ocena je izvedena na podatkih v njihovih prvih diferencah.

Podatki uporabljeni v analizi so v celoti zbrani s spletne strani Eurostata. Podatki o odloženih odpadkih so objavljeni na dve leti. Za vmesno obdobje smo jih preračunali kot povprečja količine zbranih odpadkov dveh sosednjih let.

5. Faktorji spreminjanja količine odpadkov in emisij CO₂

Enačbe pojasnitve prvih diferenc količine odloženih odpadkov na prebivalca ter emisij CO₂ v obdobju 2005 do 2012 za omenjeno skupino držav članic EU prikazujemo v

Tabelah 1 in 2. Prva kaže vpliv različnih faktorjev odlaganja odpadkov in emisij CO₂ za celotno narodno gospodarstvo (ocenjeno po 17 članicah EU), v drugi pa so rezultati prikazani ločeno v gospodarstvu in v gospodinjstvih. Posebej so prikazane pojasnitve sprememb zbranih odpadkov z ali brez mineralnih odpadkov ter ločeno še mineralnih odpadkov.

44

V zadnjih vrsticah obeh tabel je podan determinacijski koeficient (R^2), ki kaže kolikšen del spreminjanja količine odpadkov (emisij CO₂) je bil pojasnjen z enačbo ter Durbin-Watson statistika (DW), ki kaže, da v enačbah ni avtoregresije prvega reda. Pojasnitev spreminjanja količin odpadkov na prebivalca (ali emisij CO₂) je dobra: R^2 je od 36% do 98%. DW statistika je v bližini 2. V osnovni enačbi našega modela, pojasnitev spreminjanja skupnih odpadkov na prebivalca (Tabela 1, tretji stolpec), je R^2 v višini 95%, DW statistika pa 1.58.

V enačbah je odvisna spremenljivka (spreminjanje količine zbranih odpadkov) v stolpcih, posamezne spremenljivke, ki nanjo vplivajo (spreminjanje ekoloških davkov,...), pa v vrsticah. Za vsako spremenljivko je prikazan regresijski koeficient vpliva (odvisen je od enot, pregledno vsebinsko interpretacijo dobimo šele s simulacijo modela), ob njem pa v oklepajih morebiten časovni zamik (v letih). Pod regresijskim koeficientom je v oklepajih prikazana t vrednost oziroma statistična signifikantnost vpliva posamezne pojasnjevalne spremenljivke (sprememba ekoloških davkov,...) na odvisno spremenljivko (spremembo količine odloženih odpadkov, CO₂ emisije).

Tabela 1:

Enačbe pojasnitve spreminjanja zbranih odpadkov na prebivalca in emisij CO2

		Odpadki skupaj	Odpadki skupaj razen mineralnih	Mineralni odpadki	Emisije CO2
	Konstanta	171.5105 (8.0)	-6.5786 (-5.5)	164.2262 (19.7)	-2873.658 (-2.7)
Davki in javnofinančne davščine	ekološki davki skupaj	-0.0509 (-1) (-3.4)	-0.0055(-1) (-5.6)		
	davki na energijo				-1.6648(-1) (-1.7)
	davki na transport				-28.549 (-7.1)
	davki na onesnaževanje in na naravne vire			-0.6234(-1) (-2.7)	
Investicije v čistejšo tehnologijo	za čistejši zrak				-34.193(-1) (-4.7)
	za obdelavo odpadkov	-3.9679 (-3.1)	-0.9687 (-5.9)	-1.3173 (-1.6)	
Gospodarska rast	BDP	0.0005(-1) (1.7)	0.0001 (3.5)	0.0006(-1) (1.9)	0.2872 (5.3)
Institucionalni pogoji	delež javnofinančnih prihodkov v BDP	-33.3827 (-3.3)			
Pojasnitev	R ²	0.95	0.92	0.98	0.87
	DW	1.58	1.51	1.42	2.63

45

Iz enačb, prikazanih v Tabelah 1 in 2, lahko razberemo, da je vpliv davkov na odlaganje mineralnih odpadkov različen kot pri odlaganju skupnih odpadkov, medtem ko je vpliv gospodarske rasti in ekoloških investicij podoben.

Vpliv davkov na energijo je pri odlaganju odpadkov v gospodarstvu hitrejši od vpliva skupnih ekoloških davkov na odlaganje odpadkov v gospodarstvu brez vključenih mineralnih odpadkov. Na tem segmentu je statistično signifikanten vpliv investicij v čistejšo tehnologijo za ravnanje z odpadki.

Na odlaganje odpadkov v gospodinjstvih vplivajo skupni ekološki davki (podatka, ki bi kazal direktno davčno obremenitev gospodinjstev zaradi odlaganja odpadkov ni), vpliv gospodarske rasti pa se na odlaganje odpadkov pri gospodinjstvih prenaša preko spreminjanja plač (z istim predznakom) ter preko spreminjanja stopnje brezposelnosti (z nasprotnim predznakom). Višja raven plač in nižja brezposelnost kažeta konjunkturo v kateri gospodinjstva kopičijo dodatne količine odpadkov in obratno.

Tabela2:

Enačbe pojasnitve spreminjanja zbranih odpadkov na prebivalca v gospodarstvu in v gospodinjstvih

		Odpadki v gospodarstvu	Odpadki v gospodarstvu razen mineralnih	Gradbeni odpadki	Odpadki pri gospodinjstvih
	Konstanta	0.8622 (0.0)	11.9271 (2.3)	1.3099 (0.4)	-2.1406 (-2.1)
Davščine	ekološki davki skupaj		-0.0044(-1) (-2.1)		-0.0018 (-2.2)
	davki na energijo	-0.032 (-1.6)		-0.0101 (-1.4)	
	davki na onesnaževanje in na naravne vire	-0.3234(-1) (-1.2)		-0.1822 (-1.9)	
Investicije v čistejšo tehnologijo	za obdelavo odpadkov		-0.9010 (-4.0)		
Gospodarska rast	BDP	0.0011(-1) (2.0)		0.0006 (4.0)	
	masa plač				0.0003(-1) (4.6)
	stopnja brezposelnosti		-14.6114 (-2.9)		-2.7833 (-4.6)
Institucionalni pogoji	javnofinančni primanjkljaj v BDP	-17.7352(-1) (2.0)			
Pojasnitev	R2	0.36	0.78	0.49	0.58
	DW	1.61	1.53	1.36	1.56

46

6. Vpliv okoljskih davkov na količino odpadkov

Na osnovi rezultatov, prikazanih v Tabelah 1 in 2, smo simulirali vpliv spreminjanja ekoloških davščin na spreminjanje količine odloženih odpadkov. Rezultate prikazujemo v Tabeli 3. V njej vidimo, da 1% povečanje skupnih okoljskih davščin po enem letu vpliva na 0.13% zmanjšanje količine odpadkov na prebivalca. V gospodarstvu in gradbeništvu na zmanjšanje odpadkov vplivajo zlasti davščine na uporabljeno energijo, pa tudi davščine na onesnaževanje in na uporabo naravnih virov. Vpliv se začne že v tekočem letu. Podobno velja za gospodinjstva, le da smo tu, ob pomanjkanju direktnega podatka o davščinah, upoštevali skupne ekološke davščine.

V Tabeli 4 vidimo, da povečanje davkov na transport za 1% vpliva na 0.5% zmanjšanje emisij CO₂, povečanje davkov na energijo za 1% pa v enem letu vpliva na 0.13% upad emisij CO₂. Gre seveda za časovno omejeno oceno na nekem manjšem intervalu.

Rezultat ni linearen in ga ni mogoče raztegniti do poljubno velikih odstotkov. Kljub temu pa je očitno, da so ekološki davki na transport pri zniževanju emisij CO₂ učinkovitejši od ekoloških davkov na energijo. Ti so podobno učinkoviti kot različni ekološki davki, ki vplivajo na odlaganje odpadkov.

Tabela 3:
Vpliv različnih ekoloških davščin na odlaganje odpadkov

Odvisna spremenljivka	Neodvisna spremenljivka (povečanje za 1%)	% sprememba odvisne spremenljivke prvo leto po spremembi	% sprememba odvisne spremenljivke drugo leto po spremembi
Odpadki na prebivalca skupaj	Ekološki davki skupaj	0	-0.13
Odpadki na prebivalca v gospodarstvu	Davki na energijo	-0.07	-0.07
	Davki na onesnaževanje in na naravne vire	0	-0.03
Odpadki na prebivalca v gradbeništvu	Davki na energijo	-0.08	-0.08
	Davki na onesnaževanje in na naravne vire	-0.06	-0.07
Odpadki na prebivalca v gospodinjstvih	Ekološki davki skupaj	-0.06	-0.06

47

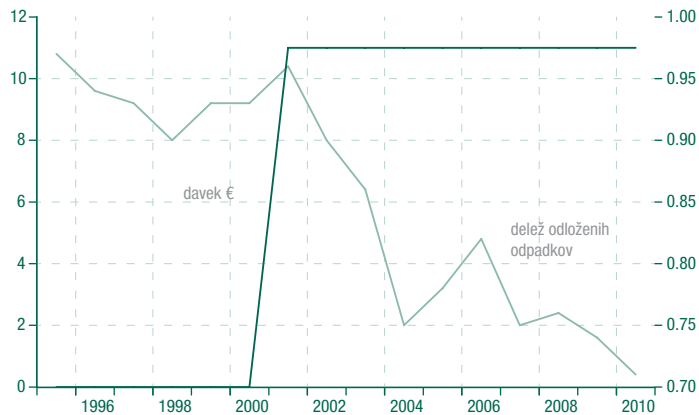
Tabela 4:
Vpliv davkov na energijo in transport na emisije CO₂

Odvisna Spremenljivka	Neodvisna spremenljivka (povečanje za 1%)	% sprememba odvisne spremenljivke prvo leto po spremembi	% sprememba odvisne spremenljivke drugo leto po spremembi
Emisije CO ₂	Davki na energijo	0	-0.13
	Davki na transport	-0.53	-0.54

7. Primer učinkovitosti davka na odlaganje odpadkov na odlagališčih

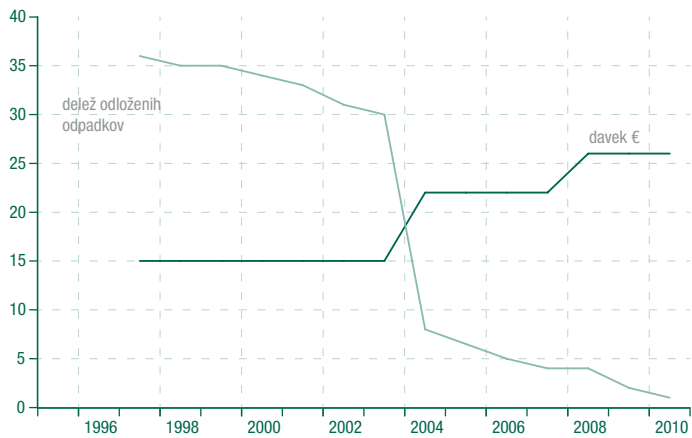
V nekaterih primerih obstoje tehnološke in ekonomske možnosti, da se proizvajalci in potrošniki hitro in temeljito prilagodijo okoljskim davkom. Takšne razmere so očitno pri davku na odlaganje odpadkov na odlagališčih. Gospodarski subjekti lahko to obremenitev zmanjšajo, tako da preusmerijo odpadke v reciklažo, kompostiranje ali sežig. Učinkovitost davka na odlaganje odpadkov na odlagališčih v štirih državah članicah EU (Sloveniji, Avstriji, Nizozemski in Švedski) kažejo Slike 1 do 4 (European Commission (DG ENV), 2012, Ministrstvo za finance, 2015 ter Vlada Republike Slovenije, 2015).

Slika 1:
Davek na odlaganje in delež odloženih odpadkov v Sloveniji

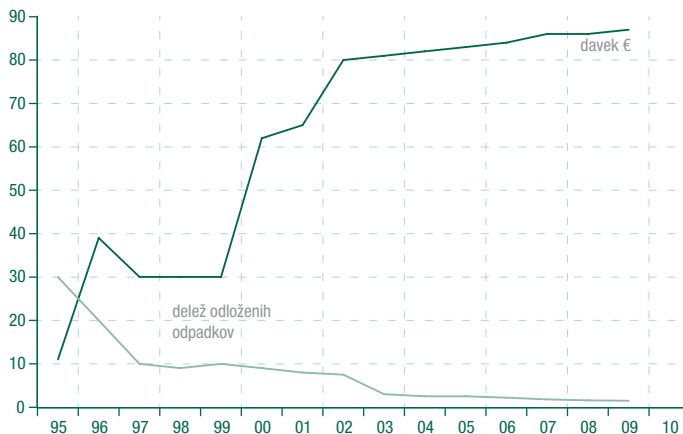

48

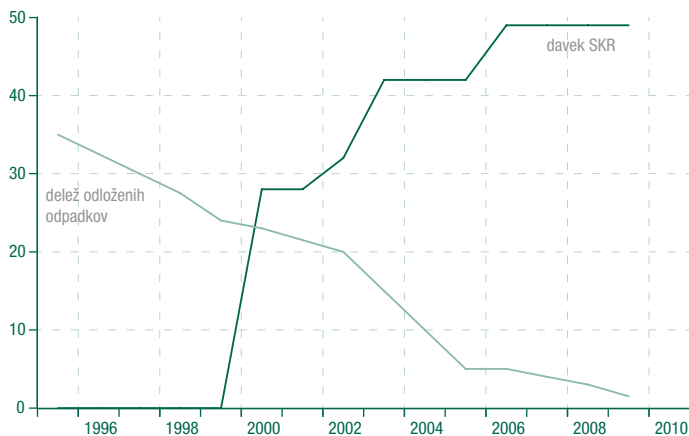
Slika 2:
Dajatev na odlaganje odpadkov in delež odloženih v nastalih odpadkih v Avstriji

Slika 3:
Davek na odlaganje in delež odloženih odpadkov na Nizozemskem

Slika 4:
Davek na odlaganje in delež odloženih odpadkov na Švedskem

Z vizualnim pristopom smo sicer omejeni na ilustracijo, saj učinka davčnih stopenj ne moremo ločiti od ostalih vplivov (zlasti povečane regulacije). V vsakem primeru povečan davek spremlja znižanje deleža odloženih odpadkov v nastalih odpadkih do te mere, da se bistveno zmanjša fiskalni učinek davka. Domet za izvedbo »zelene reforme« (povečanja javnofinančnih prilivov iz ekoloških davkov ter razbremenitev obdavčenja dela) je v tem primeru omejen.

8. Sklep

Proizvodnja in poraba različnih dobrin ima pogosto zunanje negativne učinke (negativne eksternalije ali eksterne diekonomije), ki v cenah, kot se na trgu oblikujejo v razmerju med ponudbo in povpraševanjem, niso zajeti. Gre za napako trga (market failure), ki terjaja določeno korekcijo. Ena od možnosti takšne korekcije je uvedba ekološkega davka.

50

Okoljski davki služijo odpravi ali zmanjšanju onesnaževanja naravnega okolja na eni strani ter polnjenju državne blagajne na drugi strani. Za okoljski učinek davka oziroma dajatve je pomembno, da zmanjšuje onesnaževanje okolja in da z njim pobrana sredstva omogočajo odpravo škode, fiskalni učinek okoljskega davka pa omogoča zmanjšanje davčnih stopenj na dohodke od dela (zelena reforma).

V naši analizi merimo ekološke davke v milijonih evrov in ne v davčnih stopnjah. Pri tem je sprememba višine pobranih ekoloških davščin lahko vezana na spremembo davčne stopnje ali pa tudi na večjo ali manjšo intenzivnost davčne kontrole, na spreminjanje davčne osnove, vključevanje ali izločanje davčnih zavezancev, spremembe v davčnih olajšavah in podobno.

V analizi smo ločili vpliv, ki ga imajo na količino odloženih odpadkov in emisij CO₂ ekološke davščine, investicije v čistejše tehnologije, gospodarska rast in predpostavljene institucionalni okvir države (z njim je povezana njena aktivnost-napor pri preprečevanju onesnaževanja okolja).

Simulacija vpliva spreminjanja ekoloških davščin na spreminjanje količine odloženih odpadkov kaže, da 1% povečanje skupnih okoljskih davščin po enem letu vpliva na 0.13% zmanjšanje količine odpadkov na prebivalca. Vpliv torej obstaja, a ni velik. Za občutnejšo omejitev nastajanja odpadkov med gospodarsko rastjo, bi morale države (brez dvoma usklajeno) precej povečati ekološke davke. Po drugi strani pa manjša povečanja teh davkov v povprečju dejansko omogočajo ustrezno zmanjšanje obdavčitve dela (zelena reforma).

Pri zmanjševanju emisij CO₂ je vpliv ekoloških davkov na energijo je podoben (elastičnost je 0.13), vpliv ekoloških davkov na transport pa precej večji (elastičnost je 0.5) od vpliva ekoloških davkov na zmanjševanje obsega odloženih odpadkov.

Kadar obstoje tehnološke in ekonomske možnosti, da se proizvajalci in potrošniki hitro in temeljito prilagodijo okoljskim davkom, se onesnaževanje okolja zmanjša do te mere, da je davek z vidika varstva okolja povsem učinkovit (eksterna diseconomija je odpravljena), ni pa več fiskalnih učinkov, ki bi omogočali zeleno reformo davčnega sistema. Takšen je na primer davek na odlaganje odpadkov na odlagalishih.

9. Literatura, viri podatkov in programska oprema

Bajt, A., Štiblar, F., 2002, *Ekonomija, ekonomska analiza in politika*, Ljubljana, GV Založba

ETC/SCP Working Paper 1/2012: *Overview of the use of landfill taxes in Europe*, April 2012

Eurostat, 2001, *Office for Official Publications of the European Communities*, Luxembourg.

Kneese, A. V., Bower, B.T., 1979, *Environmental Quality and Residuals Management*, Baltimore: John Hopkins University Press for Resources for the Future.

Kneese, A. V., Clifford, S.R., 1994, *Environmental economics*, objavljeno v: *The New Palgrave Dictionary of Economics*, Volume 2.

Križanič, F., Mencinger, J., Kolšek, V., 2016, *Strokovne podlage za preureditev sistema okoljskih dajatev v Republiki Sloveniji : (končno poročilo)*. Ljubljana, EIPF, Ekonomski institut.

Pigou, A.C., 1920, *The Economics of Welfare*, London, Macmillan.

Samuelson, P. A., 1954, *The pure theory of public expenditure*, *Review of Economics and statistics*, 36, November.

Podatki:

Eurostat, Data: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

European Commission (DG ENV), Bio Intelligence Service, 2012, *Use of Economic Instruments and Waste Management Performances*, Final Report, 10. April.

Ministrstvo za finance, 2015, *Okoljska dajatev na onesnaževanje zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih*, januar.

Vlada Republike Slovenije, 2015, *Programa ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov Republike Slovenije*, (Osnutek) december.

Za programsko opremo smo uporabili EViews 7.1

Leto	Domače končno trošenje za blago in tržne storitve														
	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Širša država				Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2012	20452	-1,08	-0,43	-8,03	6157	-8,03	-6,99	-3,27	2363	-3,27	-4,63	-3,27	28972	-2,82	-2,26
2013	19524	-1,76	2,62	0,47	6304	0,47	-0,76	-5,32	2237	-5,32	-6,49	-5,32	28066	-1,56	-2,54
2014	19417	0,61	1,07	5,28	7503	5,28	6,37	-0,41	2230	-0,41	-1,21	-0,41	29150	1,69	2,21
2015	19667	0,58	0,08	1,98	7469	1,98	0,87	3,37	2305	3,37	1,09	3,37	29441	1,15	0,35
2016	20225	2,29	1,88	-2,70	7322	-2,70	-2,94	2,76	2375	2,76	4,98	2,76	29921	1,06	0,93
2015/III	5014	0,82		-0,72	1883	-0,72		-0,40	544	-0,40		-0,40	7441	0,34	
10	1746	-0,64	-1,00	0,76	633	0,76	-0,02	0,73	181	0,73	-0,11	0,73	2560	-0,20	-0,70
11	1628	2,24	-0,32	16,93	664	16,93	0,84	4,28	190	4,28	-0,06	4,28	2482	5,96	0,00
12	1776	2,56	0,68	-1,18	582	-1,18	-1,63	31,12	332	31,12	8,64	31,12	2690	4,51	0,93
IV	5151	1,35		5,26	1879	5,26		14,28	703	14,28		14,28	7732	3,35	
2016/1	1438	-1,64	-0,57	-4,16	491	-4,16	-1,68	1,99	158	1,99	-3,04	1,99	2087	-1,98	-1,06
2	1444	3,96	1,25	-3,88	568	-3,88	-0,68	20,90	178	20,90	-0,04	20,90	2190	2,96	0,63
3	1627	-0,35	0,44	-11,56	617	-11,56	-2,63	-0,48	200	-0,48	0,16	-0,48	2444	-3,45	-0,40
I	4510	0,57		-6,93	1677	-6,93		6,55	535	6,55		6,55	6722	-0,98	
4	1646	-0,26	-0,17	-2,99	608	-2,99	-0,80	-6,74	168	-6,74	-3,32	-6,74	2422	-1,43	-0,58
5	1696	2,36	0,72	-1,90	625	-1,90	0,45	19,45	198	19,45	1,13	19,45	2519	2,41	0,66
6	1788	2,35	0,83	-4,99	628	-4,99	0,26	-12,37	187	-12,37	-1,25	-12,37	2602	-0,70	0,52
II	5130	1,50		-3,31	1861	-3,31		-1,13	553	-1,13		-1,13	7543	0,08	
7	1717	-0,07	-0,06	-5,64	619	-5,64	-0,32	-8,35	183	-8,35	-2,90	-8,35	2520	-2,13	-0,36
8	1692	5,42	0,61	-5,00	579	-5,00	0,30	18,91	205	18,91	3,65	18,91	2476	3,74	0,75
9	1756	1,93	0,22	4,29	667	4,29	1,80	4,23	181	4,23	1,16	4,23	2604	2,69	0,66
III	5165	2,36		-2,10	1865	-2,10		4,26	569	4,26		4,26	7599	1,37	
10	1797	2,19	-0,45	-1,54	625	-1,54	0,51	-1,07	180	-1,07	-0,35	-1,07	2603	1,04	-0,21
11	1733	5,65	0,72	-0,68	662	-0,68	2,73	10,54	210	10,54	2,12	10,54	2606	4,33	1,32
12	1890	5,60	1,07	6,76	631	6,76	2,39	-2,38	324	-2,38	4,82	-2,38	2845	4,87	1,79
IV	5421	4,46		1,35	1919	1,35		1,45	714	1,45		1,45	8053	3,43	
2017/1	1648	14,60	1,97	-15,39	416	-15,39	-3,78	11,92	176	11,92	0,66	11,92	2240	7,34	0,58

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU28**			Izvoz EU28**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU28**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2012	20884	2,08	1,60	7827	7,89	1685277	10,09	124,2	2,90	124,7	4,80		
2013	21620	2,65	1,85	6447	3,02	1733123	2,97	107,2	-0,27	108,7	-0,88		
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	107,4	0,22	108,4	-0,24		
2015	23868	4,06	5,04	6931	3,39	1789151	4,94	107,8	0,34	112,4	3,64		
2016	24941	4,18	3,75	7348	6,02	1745453	-2,44	105,9	-1,66	111,3	-0,94		
2015/III	5854	2,76		1706	4,50	442646	4,06	107,9	-0,74	112,4	3,06		
10	2146	-0,22	-0,19	602	0,27	153983	-2,12	105,8	-2,04	111,1	1,28		
11	2096	4,41	0,33	591	8,71	148094	1,64	105,6	-1,77	111,4	2,01		
12	1850	2,32	1,25	654	12,56	156005	6,96	104,0	0,87	111,7	2,20		
IV	6091	2,11		1846	7,06	458082	2,05	105,1	-1,00	111,4	1,83		
2016/1	1839	1,77	-0,83	482	5,06	121439	-4,17	105,5	-3,03	110,1	0,55		
2	2029	8,02	1,30	560	3,38	137078	-0,69	103,5	-5,48	109,7	-1,53		
3	2194	0,70	0,47	627	1,97	150960	-7,03	103,4	-4,08	110,0	-2,57		
I	6062	3,38		1669	3,32	409477	-4,13	104,1	-4,20	109,9	-1,20		
4	2094	6,80	0,02	589	2,24	146965	-5,47	106,5	-0,56	110,1	-3,84		
5	2098	6,83	1,02	586	3,77	142727	-2,22	108,5	0,00	110,1	-3,93		
6	2213	2,82	1,17	646	3,67	152062	-4,87	106,2	-5,01	111,4	-2,28		
II	6405	5,40		1822	3,24	441755	-4,24	107,1	-1,89	110,5	-3,35		
7	2067	-3,18	-0,87	635	-2,37	142262	-12,23	107,0	-1,11	111,3	-1,50		
8	1730	10,03	0,85	538	15,54	136609	3,68	105,1	-4,02	111,9	-0,71		
9	2294	5,48	0,64	674	14,27	147388	-0,95	105,6	-0,28	111,3	-0,18		
III	6091	3,55		1847	8,27	426259	-3,70	105,9	-1,82	111,5	-0,80		
10	2161	-0,29	-0,98	651	8,13	146745	-4,70	105,1	-0,66	111,8	0,63		
11	2213	5,53	0,72	668	13,06	156798	5,88	107,5	1,80	113,5	1,89		
12	2009	8,42	1,42	693	6,04	164420	5,39	107,1	2,98	114,9	2,86		
IV	6383	4,34		2011	8,97	467963	2,16	106,6	1,36	113,4	1,80		
2017/1	2092	13,77	1,63	585	21,38	141200	16,27	110,1	4,36	116,3	5,63		
2	2123	4,63	1,30										

*podatki SURS, ** podatki Eurosta

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU28**				Uvoz EU28**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU28**		
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2012	22051	0,44	-0,51	8166	-1,02	1782930	6,05	141,1	4,58	146,5	6,26	146,5	6,26	146,5	6,26
2013	22180	0,46	-0,64	7525	7,89	1683261	-6,39	108,3	-3,50	114,4	-3,65	114,4	-3,65	114,4	-3,65
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	105,5	-2,63	111,4	-2,61	111,4	-2,61	111,4	-2,61
2015	23113	2,36	2,42	8075	2,27	1717093	2,21	105,0	-0,45	109,6	-1,65	109,6	-1,65	109,6	-1,65
2016	24108	3,44	3,26	8029	-0,57	1701377	-0,92	101,1	-3,77	104,1	-5,01	104,1	-5,01	104,1	-5,01
2015/III	5586	-0,32		1957	-0,75	428635	-0,35	104,2	-1,17	109,1	-2,12	109,1	-2,12	109,1	-2,12
10	2044	-0,74	-0,51	728	0,34	150647	0,68	100,4	-5,55	106,7	-4,65	106,7	-4,65	106,7	-4,65
11	2002	-0,93	-0,28	694	2,46	142074	5,07	102,7	-2,65	106,7	-3,18	106,7	-3,18	106,7	-3,18
12	1914	7,76	1,45	657	10,15	135526	1,53	103,4	2,17	105,6	-2,13	105,6	-2,13	105,6	-2,13
IV	5960	1,77		2079	3,99	428247	2,37	102,2	-2,08	106,3	-3,33	106,3	-3,33	106,3	-3,33
2016/1	1735	-2,49	-1,57	594	-4,09	133177	-3,12	100,2	-4,11	102,4	-3,76	102,4	-3,76	102,4	-3,76
2	1938	3,12	0,88	689	-1,35	134006	-0,27	100,2	-3,75	101,7	-6,87	101,7	-6,87	101,7	-6,87
3	2088	1,57	0,89	736	6,10	143972	-5,47	97,9	-9,60	101,2	-9,48	101,2	-9,48	101,2	-9,48
I	5762	0,81		2019	0,38	411154	-3,06	99,4	-5,87	101,8	-6,75	101,8	-6,75	101,8	-6,75
4	2010	0,12	0,31	633	-6,70	141618	-3,41	97,6	-10,05	102,1	-10,12	102,1	-10,12	102,1	-10,12
5	2048	8,20	0,54	621	-5,02	136802	-2,20	100,6	-7,28	101,8	-11,09	101,8	-11,09	101,8	-11,09
6	2074	4,19	1,56	671	-3,72	144205	-3,59	100,7	-5,98	103,4	-8,41	103,4	-8,41	103,4	-8,41
II	6131	4,09		1924	-5,13	422625	-3,08	99,6	-7,78	102,4	-9,88	102,4	-9,88	102,4	-9,88
7	1988	-1,38	-0,29	695	7,69	138602	-7,43	101,9	-4,05	103,0	-6,79	103,0	-6,79	103,0	-6,79
8	1774	7,82	0,96	652	7,75	144315	7,85	102,0	-0,58	104,4	-4,31	104,4	-4,31	104,4	-4,31
9	2136	5,32	0,80	636	-9,92	147072	1,36	100,8	-2,98	104,6	-2,79	104,6	-2,79	104,6	-2,79
III	5898	3,67		1983	1,35	429989	0,32	101,6	-2,56	104,0	-4,65	104,0	-4,65	104,0	-4,65
10	2082	0,77	-0,69	654	-10,15	143990	-4,42	102,8	2,39	105,6	-1,03	105,6	-1,03	105,6	-1,03
11	2238	11,37	1,17	775	11,68	150085	5,64	103,4	0,68	107,1	0,37	107,1	0,37	107,1	0,37
12	1997	3,21	1,24	674	2,62	143534	5,91	104,6	1,16	111,4	5,49	111,4	5,49	111,4	5,49
IV	6317	5,10		2103	1,17	437609	2,19	103,6	1,40	108,0	1,60	108,0	1,60	108,0	1,60
2017/1	2046	17,92	1,78	755	27,14	157440	18,22	106,5	6,29	114,0	11,33	114,0	11,33	114,0	11,33
2	2108	8,79	1,38												

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU													
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27			Anketna stopnja brezposelnosti	
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15	Slovenija	
2012	98,73	-2,1	100,59	-2,2	87,09	-5,9	113,96	1,1	10,5	10,6	10,6	8,9		
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	92,27	5,9	102,89	-9,8	10,9	11,1	10,2	10,2		
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,22	2,93	104,76	1,80	10,2	11,6	10,9	9,7		
2015	103,15	1,62	105,64	1,69	93,28	0,38	106,97	1,89	9,4	10,9	10,9	9,1		
2016	105,51	1,6	108,23	1,8			109,45	2,0	8,6	10,0	10,0	7,9		
2015/III	99,94	2,0	103,42	2,0	93,82	0,6	105,9	1,7	9,0	10,4	10,4	8,6		
10	109,78	2,8	113,33	2,7	105,79	1,2	109,7	2,7	9,1	10,6	10,6	8,4		
11	108,86	2,1	111,56	2,3			110,2	2,1	9,1	10,6	10,6	8,3		
12	99,18	0,4	99,5	1,3			133,6	2,1	9,1	10,5	10,5	8,6		
IV	105,94	1,8	108,13	2,1			117,8	2,3	9,1	10,6	10,6	8,4		
2016/1	101,9	3,7	101,4	4,7			101,23	2,1	9,2	10,7	10,7	9,1		
2	102,5	1,1	104,0	2,2			94,81	1,8	9,3	10,8	10,8	8,9		
3	112,2	0,5	114,6	0,4			105,11	0,7	9,1	10,6	10,6	8,5		
I	105,53	1,7	106,67	2,3			100,38	1,5	9,2	10,7	10,7	8,8		
4	105,2	2,5	108,3	2,6			106,5	0,8	8,7	10,2	10,2	8,1		
5	104,5	0,8	108,4	0,9			108,6	1,3	8,6	10,0	10,0	7,8		
6	107,6	0,6	112,7	0,8			108,3	1,2	8,4	9,9	9,9	7,6		
II	105,8	1,3	109,8	1,4			107,8	1,1	8,6	10,0	10,0	7,8		
7	104,8	0,1	108,6	0,3			109,4	2,0	8,2	9,6	9,6	7,5		
8	92,1	2,3	94,2	2,6			109,6	1,7	8,2	9,6	9,6	7,3		
9	109,3	1,3	114,2	1,3			106,9	1,4	8,2	9,7	9,7	7,3		
III	102,1	1,2	105,7	1,3			108,6	1,7	8,2	9,6	9,6	7,4		
10	110,9	0,6	114,6	0,6			113,8	3,8	8,3	9,8	9,8	7,9		
11	112,6	3,1	115,3	2,9			113,9	3,8	8,3	9,9	9,9	8,0		
12	102,5	2,9	102,5	2,5			135,3	3,0	8,2	9,6	9,6	8,3		
IV	108,7	2,2	110,8	2,0			121,0	3,5	8,3	9,8	9,8	8,1		
2017/1									8,4	10,0	10,0	8,7		
2									8,4	9,9	9,9	8,5		

Leto	Poslovna klima EU28		Naročila, predelovalna dejavnost EU28		Naročila, gradbeništvo EU28		Trgovina na drobno pričakovanja EU28		Poslovni optimizem EU28	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-8,37
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-39,82	1,35	-0,70	4,76	-7,63	3,08
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-35,16	4,43	9,15	9,78	-3,58	4,02
2015	0,3	0,0	-12,1	2,0	-29,6	5,1	14,4	4,8	-2,9	0,6
2016	0,3	0,0	-11,2	0,9	-24,3	5,4	11,2	-2,9	-2,2	0,7
2016/1	0,3	0,1	-13,0	2,3	-30,0	5,3	7,2	1,0	-2,9	1,1
2	0,1	0,0	-14,3	-0,6	-28,8	4,6	11,1	3,5	-1,7	-0,8
3	0,1	-0,1	-13,2	-1,6	-30,4	3,4	15,1	-0,4	-0,6	-0,8
I	0,2	0,0	-13,5	0,0	-29,7	4,4	11,1	1,4	-1,7	-0,2
4	0,1	-0,2	-11,6	-1,8	-27,1	1,6	14,5	-1,9	-0,7	-0,6
5	0,3	0,0	-11,2	-0,5	-22,4	8,0	14,2	-7,8	-1,5	-0,9
6	0,2	0,1	-9,3	1,4	-23,0	5,3	11,5	-2,4	-1,6	1,1
II	0,2	0,0	-10,7	-0,3	-24,2	5,0	13,4	-4,0	-1,3	-0,1
7	0,4	0,0	-7,9	3,1	-20,2	5,9	5,1	-2,8	-3,3	-0,1
8	0,0	-0,2	-12,1	-2,4	-23,0	2,4	7,7	-7,7	-3,5	-0,9
9	0,4	0,1	-10,4	1,8	-17,6	9,1	11,3	-9,2	-1,3	0,7
III	0,3	0,0	-10,1	0,8	-20,3	5,8	8,0	-6,6	-2,7	-0,1
10	0,6	0,2	-12,3	1,8	-23,1	5,8	13,7	-6,6	-3,1	1,8
11	0,4	0,0	-11,2	3,7	-21,4	8,2	15,9	1,6	-3,8	3,7
12	0,8	0,4	-8,2	3,8	-23,4	5,7	10,0	-2,2	-2,3	3,9
IV	0,6	0,2	-10,6	3,1	-22,6	6,6	13,2	-2,4	-3,1	3,1
2017/1	0,8	0,5	-8,0	5,0	-24,9	5,1	5,9	-1,3	1,9	4,8
2	0,8	0,7	-4,4	9,9	-21,3	7,5	11,5	0,4	4,7	6,4
3	0,8	0,7	-4,0	9,2	-16,2	14,2	16,5	1,4	5,0	5,6
I	0,8	0,6	-5,5	8,0	-20,8	8,9	11,3	0,2	3,9	5,6

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji													
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno prečakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba
2012	-16,7	-10,0	-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	-4,7	-10,9	-10,6				
2013	-13,4	3,3	-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5				
2014	-2,17	11,25	-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,49	6,48	2,05	7,42				
2015	5,12	7,28	-1,25	8,64	-22,05	-6,98	37,68	7,19	5,85	3,80				
2016	5,67	0,46	-0,01	1,24	-20,59	1,46	43,73	6,05	5,59	-0,26				
2016/1	2,6	0,4	-10,7	8,0	-34,2	-7,0	27,0	2,6	4,0	-0,5				
2	4,1	-0,6	-5,7	8,9	-39,6	-7,8	42,5	5,7	8,1	-0,2				
3	5,2	-1,5	2,1	4,1	-48,9	-14,0	54,0	-0,6	8,7	-3,6				
I	4,0	-0,6	-4,8	7,0	-40,9	-9,6	41,2	2,6	6,9	-1,4				
4	7,7	0,9	7,1	0,2	-33,4	-2,9	20,8	-23,6	12,4	3,2				
5	6,1	-2,1	1,2	-1,3	-23,9	-6,5	47,6	-10,7	8	-1,2				
6	5,1	-0,3	1,5	3,4	-22,7	-5,0	42,5	8,6	4,1	0,1				
II	6,3	-0,5	3,3	0,8	-26,7	-4,8	37,0	-8,6	8,2	0,7				
7	6,1	1,9	7,9	0,6	-12,8	1,0	42,6	9,6	3,2	-0,5				
8	7,3	-0,7	-8,6	-7,8	-16,2	-5,1	29,4	14,8	7,8	-1,3				
9	7,7	0,8	-3,0	1,0	-2,0	22,8	58,9	11,3	6,3	0,0				
III	7,0	0,7	-1,2	-2,1	-10,3	6,2	43,6	11,9	5,8	-0,6				
10	6,8	1,5	8,0	-1,4	-0,6	16,6	61,0	26,8	5,2	-0,5				
11	4,3	2,9	-3,0	-4,9	-5,8	8,4	56,6	16,0	-0,8	0,2				
12	3,9	2,3	3,1	4,1	-7,0	17,0	41,9	12,1	0,1	1,2				
IV	5,0	2,2	2,7	-0,7	-4,5	14,0	53,2	18,3	1,5	0,3				
2017/1	8,5	5,9	-1,3	9,4	-25,9	8,3	3,0	-24,0	7,6	3,6				
2	11,3	7,2	5,6	11,3	-23,7	15,9	49,5	7,0	14,2	6,1				
3	14,0	8,8	14,1	12,0	-22,5	26,4	63,1	9,1	16,3	7,6				
I	11,3	7,3	6,1	10,9	-24,0	16,9	38,5	-2,6	12,7	5,8				

Leto	Skupno						Rudarstvo						Industrijska produkcija						Predelovalna industrija						Oskrba (el., plin, voda)					
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast			
2012	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	2,16	0,26	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	2,16	0,26	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26
2015	106,3	5,0	0,38	85,3	8,66	2,23	106,8	5,6	0,46	103,9	0,63	-0,54	106,3	5,0	0,38	85,3	8,66	2,23	106,8	5,6	0,46	103,9	0,63	-0,54	106,3	5,0	0,38	85,3	8,66	2,23
2016	113,4	5,9	0,52	85,1	1,9	0,55	115,2	7,2	0,57	100,0	-5,6	-0,38	113,4	5,9	0,52	85,1	1,9	0,55	115,2	7,2	0,57	100,0	-5,6	-0,38	113,4	5,9	0,52	85,1	1,9	0,55
2015/III	104,9	5,5		79,0	-1,2		105,4	6,3		102,4	-0,5		104,9	5,5		79,0	-1,2		105,4	6,3		102,4	-0,5		104,9	5,5		79,0	-1,2	
10	114,3	3,5	-0,11	83,8	-10,4	-3,82	115,4	4,0	-0,06	107,4	2,6	-0,84	114,3	3,5	-0,11	83,8	-10,4	-3,82	115,4	4,0	-0,06	107,4	2,6	-0,84	114,3	3,5	-0,11	83,8	-10,4	-3,82
11	113,4	8,4	0,46	98,1	27,9	0,98	114	8,6	0,67	107,9	3,6	-0,88	113,4	8,4	0,46	98,1	27,9	0,98	114	8,6	0,67	107,9	3,6	-0,88	113,4	8,4	0,46	98,1	27,9	0,98
12	99,4	3,2	0,23	94,7	78,7	5,39	97,9	2,6	0,53	112,6	0,7	-1,96	99,4	3,2	0,23	94,7	78,7	5,39	97,9	2,6	0,53	112,6	0,7	-1,96	99,4	3,2	0,23	94,7	78,7	5,39
IV	109,0	5,1		92,2	23,9		109,1	5,1		109,3	2,2		109,0	5,1		92,2	23,9		109,1	5,1		109,3	2,2		109,0	5,1		92,2	23,9	
2016/I	103,7	4,0	-0,22	80,3	10,0	1,95	104	5,1	-0,15	103,1	-5,8	-1,42	103,7	4,0	-0,22	80,3	10,0	1,95	104	5,1	-0,15	103,1	-5,8	-1,42	103,7	4,0	-0,22	80,3	10,0	1,95
2	111,9	8,6	1,22	75,4	7,1	1,8	113,1	10,3	1,7	105,1	-6,0	-0,36	111,9	8,6	1,22	75,4	7,1	1,8	113,1	10,3	1,7	105,1	-6,0	-0,36	111,9	8,6	1,22	75,4	7,1	1,8
3	120,5	4,1	0,69	89,1	9,6	5,15	122,5	5,2	0,84	103,6	-8,1	-0,85	120,5	4,1	0,69	89,1	9,6	5,15	122,5	5,2	0,84	103,6	-8,1	-0,85	120,5	4,1	0,69	89,1	9,6	5,15
I	112,0	5,6		81,6	8,9		113,2	6,8		103,9	-6,6		112,0	5,6		81,6	8,9		113,2	6,8		103,9	-6,6		112,0	5,6		81,6	8,9	
4	112,5	8,8	0,21	78,7	-8,5	-5,34	114,7	10,6	0,47	93,9	-7,3	-0,52	112,5	8,8	0,21	78,7	-8,5	-5,34	114,7	10,6	0,47	93,9	-7,3	-0,52	112,5	8,8	0,21	78,7	-8,5	-5,34
5	117,9	10,0	1,23	86,4	-6,1	-0,56	120,3	11,6	1,17	97,2	-5,0	0,07	117,9	10,0	1,23	86,4	-6,1	-0,56	120,3	11,6	1,17	97,2	-5,0	0,07	117,9	10,0	1,23	86,4	-6,1	-0,56
6	122,7	7,3	1,46	80,1	-9,4	-0,63	126,2	8,5	1,47	93,7	-5,2	0,24	122,7	7,3	1,46	80,1	-9,4	-0,63	126,2	8,5	1,47	93,7	-5,2	0,24	122,7	7,3	1,46	80,1	-9,4	-0,63
II	117,7	8,6		81,7	-8,0		120,4	10,2		94,9	-5,8		117,7	8,6		81,7	-8,0		120,4	10,2		94,9	-5,8		117,7	8,6		81,7	-8,0	
7	112,5	2,8	-0,52	64,1	-24,6	-5,26	114,6	4,3	-0,54	98,2	-8,1	-1,17	112,5	2,8	-0,52	64,1	-24,6	-5,26	114,6	4,3	-0,54	98,2	-8,1	-1,17	112,5	2,8	-0,52	64,1	-24,6	-5,26
8	99,2	10,0	1,33	83,7	9,7	0,75	99,8	11,9	1,29	94	-6,0	-0,64	99,2	10,0	1,33	83,7	9,7	0,75	99,8	11,9	1,29	94	-6,0	-0,64	99,2	10,0	1,33	83,7	9,7	0,75
9	123,6	7,4	0,80	111,2	50,3	5,78	126,3	7,8	0,55	95,1	-5,3	-0,56	123,6	7,4	0,80	111,2	50,3	5,78	126,3	7,8	0,55	95,1	-5,3	-0,56	123,6	7,4	0,80	111,2	50,3	5,78
III	111,8	6,5		86,3	10,1		113,6	7,7		95,8	-6,5		111,8	6,5		86,3	10,1		113,6	7,7		95,8	-6,5		111,8	6,5		86,3	10,1	
10	117,3	2,6	-0,80	111,1	33,2	3,80	118,9	3,0	-1,10	98,8	-8,0	-0,90	117,3	2,6	-0,80	111,1	33,2	3,80	118,9	3,0	-1,10	98,8	-8,0	-0,90	117,3	2,6	-0,80	111,1	33,2	3,80
11	122,1	7,7	0,63	82,9	-15,1	-1,25	124,3	9,0	0,67	104,5	-3,2	0,69	122,1	7,7	0,63	82,9	-15,1	-1,25	124,3	9,0	0,67	104,5	-3,2	0,69	122,1	7,7	0,63	82,9	-15,1	-1,25
12	108,2	8,4	0,22	76,8	-18,4	0,42	108,1	9,9	0,42	113,6	0,9	0,81	108,2	8,4	0,22	76,8	-18,4	0,42	108,1	9,9	0,42	113,6	0,9	0,81	108,2	8,4	0,22	76,8	-18,4	0,42
IV	115,9	6,1		90,3	-1,6		117,1	7,2		105,6	-3,4		115,9	6,1		90,3	-1,6		117,1	7,2		105,6	-3,4		115,9	6,1		90,3	-1,6	
2017/I	113,7	9,6	0,56	85,0	5,9	1,20	114,0	9,6	0,43	112,4	9,0	2,70	113,7	9,6	0,56	85,0	5,9	1,20	114,0	9,6	0,43	112,4	9,0	2,70	113,7	9,6	0,56	85,0	5,9	1,20

Gradbeništvo in turizem

Leto	Gradbeništvo				Nočitve domačih gostov				Nočitve tujih gostov				Skupaj nočitve			
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	letni porast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2012	28965	-8,8	-1,07	3679	-4,9	-0,58	5678	5,7	0,70	5,7	9355	1,2	0,16	9355	1,2	0,16
2013	27521	-5,0	0,04	3554	-3,4	-0,06	5833	2,7	0,02	2,7	9387	0,3	0,01	9387	0,3	0,01
2014	27835	1,1	0,21	3430	-2,7	-0,15	5914	2,4	0,13	2,4	9344	0,3	-0,02	9344	0,3	-0,02
2015	28120	0,98	0,00	3646	5,94	0,39	6370	7,05	0,36	7,05	10016	6,56	0,37	10016	6,56	0,37
2016	27421	-2,5	-0,25	3749	2,8	0,48	7023	10,3	1,13	10,3	10773	7,6	0,87	10773	7,6	0,87
2015/III	7891	1,3		1279	8,7		2935	9,3		9,3	4215	9,1		4215	9,1	
10	2386	-3,4	-0,73	273	0,9	1,03	406	1,2	-0,85	1,2	679	1,1	-0,06	679	1,1	-0,06
11	2472	2,7	-0,45	218	5,0	0,02	256	-3,0	-3,02	-3,0	474	0,6	-1,82	474	0,6	-1,82
12	2253	-0,7	0,42	233	5,1	-0,36	324	11,7	2,65	11,7	557	8,8	1,11	557	8,8	1,11
IV	7111	-0,5		725	3,4		986	3,2		3,2	1711	3,3		1711	3,3	
2016/I	1557	-6,5	-2,15	236	6,8	1,87	362	11,0	1,14	11,0	597	9,3	1,23	597	9,3	1,23
2	1857	1,2	-0,17	341	2,7	1,13	288	12,5	3,49	12,5	629	7,0	1,82	629	7,0	1,82
3	2325	0,2	0,83	250	-5,0	-1,63	379	28,8	4,15	28,8	628	12,8	1,32	628	12,8	1,32
I	5739	-1,4		826	1,3		1029	17,4		17,4	1855	9,6		1855	9,6	
4	2214	-4,5	-0,70	259	8,5	2,07	378	-5,7	-1,65	-5,7	638	-0,4	-0,27	638	-0,4	-0,27
5	2406	1,5	-0,25	248	-0,5	-1,69	556	3,9	0,59	3,9	803	2,5	-0,06	803	2,5	-0,06
6	2529	-3,0	0,60	328	-3,1	-0,86	651	2,3	-0,43	2,3	979	0,4	-0,40	979	0,4	-0,40
II	7149	-2,0		835	1,0		1585	0,8		0,8	2420	0,9		2420	0,9	
7	2463	-10,5	-1,68	497	2,3	0,05	1157	10,9	1,29	10,9	1654	8,1	1,22	1654	8,1	1,22
8	2590	4,3	0,99	540	1,5	0,20	1374	9,2	0,8	9,2	1913	6,9	0,96	1913	6,9	0,96
9	2570	-3,2	0,12	302	15,3	2,72	725	14,3	1,22	14,3	1026	14,6	1,96	1026	14,6	1,96
III	7623	-3,4		1339	4,6		3255	10,9		10,9	4594	9,0		4594	9,0	
10	2256	-5,4	-1,33	257	-5,9	-1,36	515	26,9	2,96	26,9	773	13,7	1,45	773	13,7	1,45
11	2490	0,7	0,88	243	11,4	2,25	290	13,6	-1,02	13,6	534	12,6	0,33	534	12,6	0,33
12	2164	-4,0	-0,10	249	7,0	1,05	349	7,4	1,06	7,4	598	7,2	0,93	598	7,2	0,93
IV	6910	-2,8		750	3,4		1154	17,1		17,1	1904	11,3		1904	11,3	
2017/I	1952	25,4	4,28	229	-2,8	0,04	398	10,0	0,68	10,0	627	5,0	0,36	627	5,0	0,36

Leto	Letalski						Promet						Luški	
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tisoč ton	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast
2012	1055	-13,5	-0,48	15888	-3,4	-0,69	3740	-7,5	0,02	16907	4,4	0,11	4,4	0,11
2013	1061	0,56	0,30	15915	1,6	0,39	3799	9,5	-0,01	17185	1,6	0,39	1,6	0,39
2014	1178	12,1	1,6	16273	2,4	0,85	4110	8,6	-0,2	18013	4,6	0,6	4,6	0,6
2015	1331	12,7	0,8	17921	10,4	0,1	4175	1,6	0,0	19944	13,3	0,4	13,3	0,4
2016	1478	11,0	0,21							21171	6,2	0,72	6,2	0,72
2015/III	479	11,6		4288	8,4		982	0,3		4735	8,3		8,3	
10	108,0	-1,7	0,22	1618	2,5	-0,05	394	1,2	0,33	1484	-17,1	-4,11	-17,1	-4,11
11	96,7	15,5	3,16	1594	2,5	-0,07	388	1,2	0,56	1772	10,8	0,84	10,8	0,84
12	88,4	23,5	4,22	1346	2,5	-0,04	328	1,2	0,85	1615	9,1	-0,32	9,1	-0,32
IV	293	10,5		4558	2,5		1110	1,2		4871	0,0		0,0	
2016/1	81,2	24,7	3,01	1374	1,9	-0,23	324	2,1	0,59	1962	8,8	2,88	8,8	2,88
2	81,6	42,7	4,59	1471	1,9	-0,17	347	2,1	0,56	2063	42,6	5,03	42,6	5,03
3	97,5	34,3	3,84	1599	1,9	-0,10	377	2,1	0,54	1438	-10,5	-2,73	-10,5	-2,73
I	260	33,6		4445	1,9		1048	2,1		5463	12,5		12,5	
4	107,0	7,4	-0,27	1596	1,3	0,10	350	-0,8	-0,22	1619	-20,1	1,98	-20,1	1,98
5	123,6	5,0	-0,63	1576	1,3	0,31	346	-0,8	-0,19	2222	25,0	4,93	25,0	4,93
6	148,1	1,2	-1,76	1605	1,3	0,51	352	-0,8	-0,14	1616	-3,6	-2,01	-3,6	-2,01
II	379	4,1		4776	1,3		1049	-0,8		5457	-0,4		-0,4	
7	182,4	9,4	-1,38	1620	6,3	1,15	368	5,3	0,33	1597	5,3	-3,45	5,3	-3,45
8	185,3	5,2	-2,56	1313	6,3	1,26	298	5,3	0,47	1374	-12,4	-2,16	-12,4	-2,16
9	159,4	17,1	-0,17	1624	6,3	1,28	369	5,3	0,6	1917	17,2	2,66	17,2	2,66
III	527	10,1		4556	6,3		1034	5,3		4888	3,5		3,5	
10	142,9	32,3	2,38							1933	30,3	0,31	30,3	0,31
11	98,2	1,6	-0,28							1584	-10,6	-1,95	-10,6	-1,95
12	70,4	-20,4	-4,28							1846	14,3	3,17	14,3	3,17
IV	312	6,3								5363	10,1		10,1	
2017/1	68,7	-15,4	-3,16							1804	-8,1	-0,86	-8,1	-0,86

Leto	Zaposlenost										Skupaj			
	Zaposlene osebe					Samozaposlene osebe					Iskalci zaposlitve		aktivno prebivalstvo	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	letni porast	
2012	662552	-1,4	54491	-4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5				
2013	647584	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7				
2014	652557	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5				
2015	662315	1,5	50760	0,6	66845	3,9	112725	-6,2	917362	-0,1				
2016	680214	2,7	50312	-0,9	68654	2,7	103152	-8,5	920361	0,3				
2015/7	663022	1,4	51304	0,5	66890	4,2	109557	-5,7	915036	-0,3				
8	663311	1,5	51325	0,1	66957	4,0	107935	-6,0	913580	-0,3				
9	667353	1,7	51442	-0,5	67207	3,7	104758	-6,9	914828	-0,4				
10	669715	1,7	51437	-1,6	67548	3,3	107488	-7,3	917894	-0,5				
11	670937	1,8	51206	-1,9	67570	3,1	107412	-6,9	918794	-0,4				
12	665293	1,7	49237	-2,3	67290	2,9	113076	-5,3	916720	-0,3				
2016/1	663162	1,7	48151	-2,0	67776	3,2	118165	-4,9	916162	-0,3				
2	666695	1,9	48335	-1,9	67995	3,0	116039	-5,3	917958	-0,2				
3	672648	2,3	49570	-2,1	68150	2,6	110226	-6,7	919421	-0,1				
4	676566	2,6	50402	-1,8	68371	2,5	105453	-8,2	919339	0,2				
5	679928	2,8	50707	-1,4	68506	2,4	102289	-9,0	919933	0,3				
6	682194	2,8	50847	-1,1	68541	2,4	99795	-9,5	919813	0,3				
7	681358	2,8	50849	-0,9	68584	2,5	99117	-9,5	916933	0,2				
8	682156	2,8	50906	-0,8	68725	2,6	97895	-9,3	916631	0,3				
9	687282	3,0	51163	-0,5	69019	2,7	95125	-9,2	919563	0,5				
10	690657	3,1	51517	0,2	69324	2,6	97263	-9,5	926565	0,9				
11	692368	3,2	51469	0,5	69468	2,8	96843	-9,8	927916	1,0				
12	687555	3,3	49822	1,2	69388	3,1	99615	-11,9	924100	0,8				
2017/1	687098	3,6	48715	1,2	69469	2,5	103736	-12,2	926396	1,1				
2							101339	-12,7						
							95189	-13,6						

Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata) 2015=100													
Leto	skupaj			Blago			storitve			osnovna inflacija		Energijska	
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2012	98,50	2,81	100,38	3,47	95,24	1,55	97,35	1,67	107,98	1,67	107,98	8,96	
2013	100,39	1,93	102,13	1,76	97,37	2,24	98,85	1,55	109,93	1,55	109,93	1,86	
2014	100,76	0,37	101,71	-0,42	99,12	1,79	99,70	0,86	108,40	0,86	108,40	-1,37	
2015	100,00	-0,75	100,00	-1,68	100,00	0,90	100,00	0,30	100,00	0,30	100,00	-7,76	
2016	99,91	-0,15	98,83	-1,13	101,60	1,52	100,59	0,55	94,83	0,55	94,83	-5,29	
2015/07	100,07	-0,67	99,61	-1,30	100,85	0,42	99,67	0,25	102,19	0,25	102,19	-7,39	
08	100,08	-0,59	99,36	-1,23	101,31	0,51	99,99	0,27	100,90	0,27	100,90	-7,21	
09	99,95	-1,00	99,81	-1,83	100,19	0,44	100,25	0,28	98,12	0,28	98,12	-9,24	
10	99,91	-1,16	99,93	-2,11	99,89	0,55	100,33	0,15	97,79	0,15	97,79	-9,60	
11	100,02	-0,93	100,01	-2,25	100,05	1,46	100,69	0,44	97,04	0,44	97,04	-9,86	
12	99,66	-0,61	99,46	-1,45	100,01	0,87	100,31	0,33	96,42	0,33	96,42	-7,89	
2016/01	98,32	-0,77	97,34	-1,58	100,03	0,65	99,14	0,04	93,24	0,04	93,24	-6,42	
02	98,36	-0,87	97,17	-1,18	100,43	0,63	99,44	0,22	91,59	0,22	91,59	-8,02	
03	99,54	-0,95	98,30	-2,03	100,63	0,91	100,24	0,24	92,00	0,24	92,00	-9,16	
04	99,94	-0,70	98,89	-1,70	100,54	1,07	100,40	0,40	93,36	0,40	93,36	-7,40	
05	100,33	-0,55	99,71	-1,90	101,40	0,95	100,96	0,69	94,96	0,69	94,96	-7,90	
06	100,87	0,05	100,13	-1,27	102,15	2,37	101,40	1,12	96,61	1,12	96,61	-6,31	
07	99,96	-0,11	98,12	-1,50	103,16	2,29	100,45	0,78	96,29	0,78	96,29	-5,78	
08	99,89	-0,07	97,90	-1,47	103,35	2,01	100,73	0,74	94,29	0,74	94,29	-6,56	
09	100,18	0,23	99,00	-0,82	102,23	2,04	100,85	0,59	95,83	0,59	95,83	-2,44	
10	100,60	0,69	99,86	-0,08	101,90	2,01	101,32	0,99	96,04	0,99	96,04	-3,84	
11	100,69	0,67	100,11	0,01	101,70	1,64	101,36	0,66	97,25	0,66	97,25	0,21	
12	100,29	0,63	99,45	0,00	101,75	1,73	100,87	0,56	96,58	0,56	96,58	0,16	
2017/01	99,84	1,54	98,95	1,65	101,38	1,34	99,64	0,50	99,64	0,50	99,64	6,86	
02	100,79	2,47	99,84	2,73	102,46	2,02	100,52	1,09	99,79	1,09	99,79	8,95	

Leto	Harmonizirani indeksi cen v evro območju $\pi_{2015}=100$														
	Skupaj			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energija		
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2012	98,21	2,50	99,69	3,02	96,29	1,77	97,14	1,83	108,74	7,65					
2013	99,54	1,35	101,00	1,31	97,65	1,41	98,42	1,32	109,43	0,66					
2014	99,97	0,43	100,83	-0,16	98,85	1,23	99,25	0,84	107,35	-1,90					
2015	100,00	0,03	100,00	-0,83	100,00	1,16	100,00	0,75	100,00	-6,84					
2016	101,03	0,85	100,81	0,61	101,32	1,16	101,37	0,81	97,48	0,73					
2015/07	99,96	0,24	99,14	-0,53	101,02	1,22	99,78	0,85	102,14	-5,59					
08	99,97	0,13	98,92	-0,73	101,33	1,24	100,05	0,86	99,89	-7,16					
09	100,19	-0,09	100,14	-1,10	100,26	1,24	100,44	0,79	98,20	-8,86					
10	100,34	0,12	100,47	-0,82	100,16	1,35	100,60	0,94	97,68	-8,53					
11	100,19	0,15	100,48	-0,60	99,81	1,16	100,43	0,85	97,67	-7,27					
12	100,17	0,23	99,92	-0,46	100,50	1,13	100,68	0,82	95,90	-5,84					
2016/01	98,72	0,33	97,78	-0,33	99,92	1,15	99,29	0,91	93,31	-5,38					
02	98,88	-0,19	97,73	-1,00	100,43	1,00	99,61	0,75	92,07	-8,03					
03	100,10	-0,01	99,54	-1,14	100,82	1,36	100,87	0,90	93,03	-8,72					
04	100,14	-0,25	99,94	-1,64	100,41	0,88	100,88	0,69	93,10	-8,82					
05	100,49	-0,12	100,33	-0,95	100,74	1,01	101,06	0,75	94,64	-8,10					
06	100,68	0,08	100,37	-0,73	101,08	1,12	101,06	0,74	96,25	-6,48					
07	101,12	1,16	98,50	-0,65	102,19	1,15	100,55	0,77	95,29	-6,71					
08	100,21	0,23	98,45	-0,48	102,43	1,06	100,78	0,73	94,29	-5,61					
09	100,61	0,42	99,97	-0,17	101,41	1,19	101,18	0,74	96,23	-3,01					
10	100,85	0,51	100,56	0,01	101,23	1,73	101,30	0,70	96,78	-0,93					
11	100,76	0,56	100,67	0,18	100,89	1,08	101,19	0,76	96,61	-1,09					
12	101,31	1,13	100,95	1,03	101,76	1,25	101,55	0,86	98,35	2,55					
2017/01	100,46	1,76	99,98	2,24	101,08	1,20	100,16	0,87	100,82	8,06					
02	100,84	1,98	100,23	2,56	101,61	1,17	100,46	0,86	100,64	9,22					
03	101,83	1,52			101,79	0,96			101,79	7,34					

Industrijske cene

Leto	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Življenske potrebščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2012	105,44	0,84	0,10	102,96	1,10	0,04	107,62	0,57	0,08	104,03	0,77	0,16
2013	105,49	0,05	-0,04	103,60	0,62	0,01	107,08	-0,50	-0,09	104,69	0,66	0,01
2014	104,85	-0,63	-0,08	103,94	0,33	-0,02	106,20	-0,83	-0,14	104,74	0,04	-0,10
2015	104,62	-0,22	-0,13	103,77	-0,17	-0,05	106,56	0,34	-0,13	104,52	-0,22	-0,02
2016	103,17	-1,38	-0,10	103,35	-0,40	-0,05	104,63	-1,78	-0,08	103,60	-0,88	-0,14
2016//1	103,22	-1,60	-0,11	103,58	-0,40	-0,24	104,75	-2,00	-0,28	102,79	-1,40	-0,23
2	102,99	-1,70	-0,16	103,70	0,20	-0,11	104,45	-2,50	-0,29	102,86	-1,30	-0,25
3	102,90	-2,20	-0,15	103,50	-0,10	-0,08	104,20	-2,90	-0,34	103,18	-2,10	-0,15
I	103,04	-1,83	-	103,59	-0,10	-	104,47	-2,47	-	102,94	-1,60	-
4	102,80	-2,50	-0,13	103,33	-0,50	-0,03	104,12	-2,70	-0,32	103,13	-3,10	-0,27
5	102,93	-2,20	-0,12	103,24	-0,70	-0,01	104,39	-2,60	-0,25	103,29	-2,30	-0,24
6	103,02	-2,00	-0,11	103,14	-0,50	0,02	104,74	-2,30	-0,03	103,19	-1,90	-0,28
II	102,92	-2,23	-	103,24	-0,57	-	104,42	-2,53	-	103,20	-2,43	-
7	103,04	-1,80	-0,18	103,12	-0,70	-0,07	104,54	-2,20	0,02	103,57	-1,30	-0,16
8	103,05	-1,40	-0,16	103,11	-0,60	-0,06	104,63	-1,90	0,05	103,44	-0,70	-0,09
9	103,20	-0,90	-0,13	103,31	-0,40	-0,04	104,87	-1,20	0,07	103,54	0,00	-0,05
III	103,10	-1,37	-	103,18	-0,57	-	104,68	-1,77	-	103,52	-0,67	-
10	103,47	-0,60	-0,11	103,37	-0,40	-0,03	104,71	-1,20	0,08	104,63	0,80	-0,01
11	103,52	-0,20	-0,06	103,40	-0,30	0,01	104,85	-0,30	0,05	104,50	0,90	0,04
12	103,92	0,50	0,19	103,41	-0,40	0,02	105,36	0,40	0,26	105,11	1,90	0,06
IV	103,64	-0,10	-	103,39	-0,37	-	104,97	-0,37	-	104,75	1,20	-
2017//1	104,53	1,30	0,21	103,87	0,30	0,23	106,06	1,30	0,43	105,84	3,00	0,06
/2	104,92	1,90	0,37	103,62	-0,10	0,29	107,02	2,50	0,56	105,96	3,00	0,04

Leto	Skupaj bruto			Skupaj neto			Povprečne plače			Število plačanih ur			BTO plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	število	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast
2012	1526,26	0,1	-0,09	991,47	0,4	-0,05	168	0,6		9,08	0,1		9,08	0,1	0,04
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	168	0,0		9,08	0,0		9,08	0,0	-0,04
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	168	-0,02		9,19	1,2		9,19	1,2	0,02
2015	1551,65	0,7	0,08	1009,86	0,4	0,07	169	-0,09		9,30	1,2		9,30	1,2	0,13
2016/1	1559,79	1,4	0,11	1015,85	1,2	0,08	163	-3,6		9,85	8,1		9,85	8,1	2,44
2	1574,22	3,8	0,51	1022,32	4,1	0,44	162	3,2		9,69	3,3		9,69	3,3	0,50
3	1593,27	2,8	0,53	1033,95	2,6	0,45	175	3,6		9,10	-2,4		9,10	-2,4	-0,07
I	1575,76	2,7	-	1024,04	2,6	-	167	1,1		9,55	3,0		9,55	3,0	-
4	1571,12	1,8	0,16	1021,74	1,6	0,12	163	-3,6		9,64	4,0		9,64	4,0	2,01
5	1561,26	2,1	-0,08	1016,36	1,9	-0,10	169	3,7		9,23	-0,6		9,23	-0,6	-0,44
6	1564,49	1,6	0,11	1018,70	1,5	0,06	169	0,0		9,24	-0,2		9,24	-0,2	-0,73
II	1565,62	1,8	-	1018,93	1,7	-	167	0,0		9,37	1,0		9,37	1,0	-
7	1549,78	0,5	-0,29	1010,78	0,6	-0,26	163	-6,9		9,49	3,3		9,49	3,3	-0,87
8	1571,30	3,1	0,15	1023,28	2,8	0,11	176	8,0		8,93	-3,0		8,93	-3,0	-0,93
9	1558,29	2,4	0,04	1015,33	2,1	0,01	169	0,0		9,21	2,1		9,21	2,1	-0,93
III	1559,79	2,0	-	1016,46	1,8	-	169	0,4		9,21	0,8		9,21	0,8	-
10	1567,99	1,8	-0,17	1020,40	1,6	-0,17	163	-3,6		9,61	5,4		9,61	5,4	1,56
11	1687,64	0,5	0,11	1087,08	0,4	0,15	169	3,7		9,99	-3,1		9,99	-3,1	-0,54
12	1653,67	3,7	0,68	1074,27	3,7	0,71	169	-3,4		9,77	7,5		9,77	7,5	1,76
IV	1636,43	2,0	-	1060,58	1,9	-	167	-1,1		9,79	3,3		9,79	3,3	-
2017/1	1592,15	2,1	0,17	1039,12	2,3	0,24	169	3,7		9,44	2,1		9,44	2,1	-0,73

Leto	Prihodki javnega sektorja													
	Skupaj				Neposredni davki in ostali prihodki				DDV in trošarine				Carine	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast
2012	13924,47	0,6	-0,10	9200,75	4,9	0,26	4641,18	-1,0	-0,12	82,55	-19,0	-1,75		
2013	13497,42	-3,1	0,17	8708,92	-5,4	-0,19	4711,04	1,5	1,18	77,47	-6,2	-0,95		
2014	14174,40	5,1	0,23	9405,00	7,9	0,41	4847,11	2,9	-0,11	77,71	0,3	1,98		
2015	14542,90	2,8	0,2	9468,90	2,6	0,4	4991,53	3,4	0,4	82,47	6,9	-0,6		
2016	14995,84	3,6	0,3	9846,28	4,2	0,4	5067,64	3,5	0,3	81,9	0,4	0,5		
2015/III	3486,39	1,4	-	2245,54	3,9	-	1220,69	-2,5	-	2017	9,5	-		
10	1351,37	10,2	1,22	792,33	3,9	0,73	551,78	20,6	1,86	7,25	5,6	-0,99		
11	1239,77	5,1	0,25	807,92	3,9	0,27	426,01	7,7	0,17	5,85	-12,2	-4,49		
12	1300,18	0,0	-0,49	885,83	3,5	-0,14	407,86	-6,6	-1,12	6,48	-14,9	-0,07		
IV	3891,31	5,1	-	2486,08	3,8	-	1385,65	7,2	-	19,58	-7,2	-		
2016/I	1225,26	0,5	-0,37	785,47	6,7	0,04	433,09	-9,1	-1,13	6,70	13,5	5,02		
2	1148,44	-0,1	0,79	776,16	-4,0	-0,32	364,55	9,0	3,50	7,73	23,6	2,83		
3	1133,61	6,3	1,14	782,93	10,0	1,05	342,78	-0,7	1,45	7,89	-13,3	0,19		
I	3507,31	2,3	-	2344,56	4,2	-	1140,43	-0,3	-	22,32	7,9	-		
4	1241,27	-7,6	-0,57	795,87	-10,1	-0,30	438,25	-2,6	-0,97	7,16	-10,2	-2,48		
5	1356,82	23,6	1,80	883,06	18,6	0,77	467,57	35,1	4,00	6,20	-7,6	-3,91		
6	1278,54	-0,9	0,56	910,11	7,0	1,16	362,02	-16,4	-0,79	6,41	-5,5	-5,03		
II	3876,63	5,0	-	2589,03	5,2	-	1267,84	5,4	-	19,77	-7,8	-		
7	1155,03	-0,6	-0,45	669,56	0,4	-0,08	480,01	-1,5	-0,92	5,47	-22,3	-6,59		
8	1320,54	9,5	2,12	869,43	10,9	1,79	443,31	6,6	2,50	7,80	17,4	5,99		
9	1259,00	12,6	0,16	831,12	4,6	0,41	420,33	32,4	-0,48	7,54	16,3	9,80		
III	3734,57	7,2	-	2370,10	5,3	-	1343,65	12,5	-	20,81	3,8	-		
10	1258,72	-6,9	-0,95	799,62	0,9	-0,14	452,43	-18,0	-2,34	6,68	-7,9	2,62		
11	1277,50	3,0	0,35	829,49	2,7	-0,04	441,95	3,7	1,04	6,06	3,6	-0,91		
12	1341,11	3,1	-0,64	913,47	3,1	-0,12	421,34	3,3	-1,75	6,30	-2,8	-1,90		
IV	3877,33	-0,2	-	2542,58	2,2	-	1315,72	-3,7	-	19,03	-2,4	-		
2017/I	1299,96	6,1	0,07	792,39	0,9	-0,41	501,51	15,8	0,96	6,06	-9,5	-		
2	1241,69	8,1	1,03	848,83	9,4	0,12	385,70	5,8	2,94	7,16	-7,4	-		
3	1146,66	1,2	0,49	795,20	1,6	0,77	343,33	0,2	-0,19	8,13	3,0	-		
I	3688,32	5,2	-	2436,42	3,9	-	1230,64	7,9	-	21,35	-4,3	-		

	Prispevki za socialno varnost															
	Skupno				Zdravstveno zavarovanje				Pokojninsko zavarovanje				Zaposlovanje			
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	
2012	5720,63	8,4	-0,13	2268,25	5,7	-0,25	3425,95	-0,1	6,17	26,34	-0,1	26,34	-0,1	-		
2013	5604,85	-2,1	0,36	2237,89	-1,3	4,54	3340,17	-2,5	6,17	26,79	1,7	26,79	1,7	-		
2014	5740,76	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22	29,71	11,3	29,71	11,3	-		
2015	5922,44	3,2	0,25	2371,68	2,6	0,19	3519,82	3,6	0,32	30,93	4,1	30,93	4,1	-		
2016	6163,15	4,2	0,2	2455,55	4,7	0,2	3683,01	4,6	0,3	32,60	5,41	32,60	5,41	-		
2015/III	1469,55	3,7	-	587,73	2,7	-	874,19	4,5	-	7,63	3,6	7,63	3,6	-		
10	490,38	2,2	0,74	196,17	1,3	0,02	291,64	2,9	1,30	2,56	2,1	2,56	2,1	-		
11	494,05	3,6	1,98	197,79	2,8	2,24	293,68	4,1	2,40	2,58	5,5	2,58	5,5	-		
12	550,08	4,3	0,24	218,23	3,3	0,45	328,94	5,0	0,14	2,90	8,2	2,90	8,2	-		
IV	1534,51	3,4	-	612,19	2,5	-	914,27	4,0	-	8,05	5,3	8,05	5,3	-		
2016/1	502,56	9,0	0,26	201,31	20,4	0,58	298,55	2,5	0,01	2,70	5,6	2,70	5,6	-		
2	498,72	-7,7	-0,59	198,97	-22,0	-0,99	297,15	5,2	-0,36	2,59	3,5	2,59	3,5	-		
3	507,95	12,4	1,18	202,78	25,1	2,80	302,50	5,3	0,14	2,66	5,3	2,66	5,3	-		
I	1509,23	4,6	-	603,07	7,8	-	898,19	4,3	-	7,97	4,8	7,97	4,8	-		
4	511,50	3,9	-0,80	203,72	3,3	-1,74	305,07	4,2	-0,20	2,71	4,7	2,71	4,7	-		
5	515,79	6,1	0,36	205,02	5,1	0,07	308,06	6,7	0,39	2,71	8,1	2,71	8,1	-		
6	508,57	4,5	0,13	202,47	3,8	-0,14	303,40	5,0	0,13	2,70	5,8	2,70	5,8	-		
II	1535,86	4,8	-	611,21	4,1	-	916,53	5,3	-	8,12	6,2	8,12	6,2	-		
7	519,96	5,3	0,57	208,09	5,3	0,58	309,18	5,3	0,46	2,68	4,8	2,68	4,8	-		
8	499,07	2,2	-0,14	197,38	1,1	-0,59	299,00	2,9	0,03	2,69	4,7	2,69	4,7	-		
9	515,65	5,8	0,84	205,39	5,3	0,73	309,47	6,7	1,03	2,74	9,9	2,74	9,9	-		
III	1534,67	4,4	-	610,86	3,9	-	917,66	5,0	-	8,16	6,4	8,16	6,4	-		
10	500,32	2,0	-0,12	200,22	2,1	-0,19	299,33	2,6	-0,02	2,58	0,7	2,58	0,7	-		
11	510,27	3,3	0,46	203,69	3,0	0,59	305,81	4,1	0,69	2,72	5,4	2,72	5,4	-		
12	572,79	4,1	0,55	226,51	3,8	0,66	345,50	5,0	0,73	3,08	6,3	3,08	6,3	-		
IV	1583,39	3,1	-	630,41	2,9	-	950,63	3,9	-	8,39	4,2	8,39	4,2	-		
2017/1	499,89	-0,5	-0,06	179,78	-10,7	-0,96	319,33	7,0	0,64	2,86	5,9	2,86	5,9	-		
2	553,06	10,9	0,12	240,38	20,8	0,05	311,90	5,0	0,31	2,78	6,9	2,78	6,9	-		
3	497,93	-2,0	0,37	178,30	-12,1	0,14	316,82	4,7	0,55	2,80	4,9	2,80	4,9	-		
I	1554,97	3,0	-	598,46	-0,8	-	948,05	5,6	-	8,43	5,8	8,43	5,8	-		

Leto	Kreditni in depoziti									
	Kreditni podjetjem		Kreditni prebivalstvu		Depoziti podjetij		Depoziti prebivalstva			
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
2012	18682	-7,02	9267	-1,98	3823	-4,83	15114	-0,24		
2013	14191	-23,88	8918	-3,77	4247	11,06	14613	-3,32		
2014	11190	-20,83	8763	-1,73	4710	10,90	15368	5,17		
2015	10089	-10,85	8815	-0,31	5151	13,38	16014	3,41		
2016	9259	-8,04	9154	3,36	5808	8,83	16936	6,63		
2015/1	11317	-18,88	8842	-0,42	4543	8,14	15486	4,91		
2	11213	-18,98	8802	-0,53	4521	8,70	15582	4,40		
3	11164	-18,94	8834	-0,21	4710	6,88	15593	4,75		
4	11054	-19,52	8826	-0,26	4655	6,86	15490	4,22		
5	10980	-19,43	8847	0,14	4747	7,20	15515	3,94		
6	10893	-18,53	8836	0,30	4999	6,82	15578	3,68		
7	10690	-19,02	8821	0,15	4936	5,61	15663	3,45		
8	10637	-18,79	8812	-0,02	5030	6,90	15630	2,43		
9	10438	-19,57	8825	0,14	5021	6,42	15665	3,01		
10	10327	-14,41	8873	0,75	4996	5,25	15745	3,55		
11	10209	-14,38	8857	0,75	5094	8,48	15745	3,31		
12	10068	-10,03	8856	1,07	5337	13,31	15883	3,35		
2016/1	10089	-10,85	8815	-0,31	5151	13,38	16014	3,41		
2	9675	-13,72	8789	-0,15	5211	15,26	16109	3,38		
3	9499	-14,91	8830	-0,05	5367	13,95	16210	3,96		
4	9539	-13,71	8863	0,42	5400	16,00	16242	4,85		
5	9447	-13,96	8891	0,50	5365	13,02	16350	5,38		
6	9307	-14,56	8920	0,95	5377	7,56	16476	5,76		
7	9236	-13,60	8892	0,80	5534	12,12	16648	6,29		
8	9045	-14,97	8930	1,34	5486	9,07	16620	6,33		
9	8984	-13,93	8974	1,69	5450	8,54	16607	6,01		
10	9012	-12,73	9041	1,89	5642	12,93	16668	5,86		
11	9002	-11,82	9075	2,46	5718	12,25	16724	6,22		
12	9259	-8,04	9154	3,36	5808	8,83	16936	6,63		
2017/1	9342	-7,40	9173	4,06	5655	9,78	17115	6,88		
2	9408	-2,76	9208	4,77	5666	8,73	17228	6,95		

